

magyar **mk** közoktatás

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ
PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

8-9. 2022
AUGUSZTUS-SZEPTEMBER

TARTALOM

10. láthatár

„Salamoni” döntés
Nagyváradon, patthelyzet
Bánffyhungyadon

1. portré

„Az az igazi tanár, akire
emlékeznek” –
Biró István beszélgetése
Lászlófy Pál Istvánnal

14. lélekjelenlét

Szexuális neveltlenség
az iskolákban –
Kerekes Edit írása

12. képriport

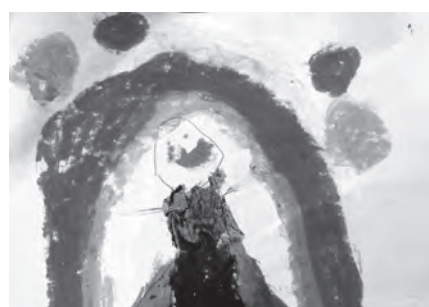
„Időutazás” gyerekeknek
a Kolozsvári Magyar
Napokon –
Jakab Mónika képriortja

21. láthatár

Népi kultúra az
elidegenedés ellen –
Moldován Zenkő írása

22. láthatár

Több évtizede érettségizett
szatmári vén diákok
elevenítették fel emlékeiket

18. szülői szemmel

Last minute-ek ideje:
gyorsutazásaink
Turistaországban –
Bartha Réka írása

23. hivatalos

7. láthatár

Újra meg újra harcolni a jogokért –
Lőrincz Anna írása

16. lélekjelenlét

Kutyaterápiás foglalkozásokkal
segítik a gyermekek fejlődését –
Deák Szidónia írása

20. magánterület

Patina –
László Noémi írása

FOTÓ: MAKKAIMÁRK

4.

Ép testben ép lélek – ellensúlyozni
az egészségtelen életmódot

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Olvassa
a Magyar Közoktatást!
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2022–2023-as tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni. Arról is írhatnak, miként befolyásolta és befolyásolja a járványhelyzet a tanítás, tanulás folyamatát.

A Communitas Alapítvány által kiadott, immár tizenegy éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?
- Mi a legszebb és mi a legnehezebb a pedagógusi hivatásban?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro e-mail-címre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

 www.facebook.com/magyarkozoktatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Kőnczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Beszélgetés Lászlófy Pál István nyugalmazott csíkszeredai pedagógussal

„Az az igazi tanár, akire emlékeznek”

Volt iskolaigazgató, szaktanfelügyelő és főtanfelügyelő is, de élete legmeghatározóbb korszaknak tekinti azt a nyolc évet, amikor osztályfőnökként tanította és nevelte diákjait. Mint vallja: osztályfőnoki évei ma is meghatározzák hétköznapiját. A 83. életévében járó, számos díjjal is kitüntetett Lászlófy Pál István nyugalmazott pedagógussal, a Romániai Magyar Pedagógus Szövetség (RMPSZ) tiszteletbeli elnökével beszélgettünk.

– *Hogyan tekint vissza az elmúlt évtizedekre?*

– 1939. december 6-án a Brassó megyei Alsórákoson születtem. Az általános iskolát Baróton és Alsórákoson, a középiskolai tanulmányaimat a brassói, akkor sztálinvárosi 4-es számú magyar középiskolában végeztem. Egyetemi tanulmányaimat 1956-ban a Bolyai Egyetemen kezdtem, amelyet 1959-ben egyesítettek a Babeş Egyetemmel. Nagy csapás volt ez a döntés számunkra, a hallgatók számára, hogy megszüntetik a magyar egyete-

Mindezek mellett 1956-ban kitört a magyar forradalom, ami szintén megviselt bennünket. Diákéveinket megrázó események tarkították. Ezek mind olyan tapasztalatok voltak, amelyeket nehéz volt feldolgozni.

met, 1960-ban negyedévesen, már az egyesített Babeş–Bolyain végeztem. Az egyetemi évek alatt, a két egyetem egyesítése idején sok nehézséggel kellett szembenéznünk. Mindezek mellett 1956-ban kitört a magyar forradalom, ami szintén megviselt bennünket. Diákéveinket megrázó események tarkították. Ezek mind olyan tapasztalatok voltak, amelyeket nehéz volt feldolgozni. Az egyetem elvégzése után Szentkeresztbányára kaptam kinevezést, ott akkor egy reál-humán gimnázium működött. Először matematika–fizika tanárként dolgoztam, majd

a gimnázium igazgatója lettem. Tizenöt évet töltöttem Szentkeresztbányán, a feleségemet is ott ismertem meg. A mai napig nagy a kötődésem Szentkeresztbányához. Csíkszeredába 1975-ben kerültem be, négy és fél évig tevékenykedtem matematika–fizika szaktanfelügyelőként. Aztán az élet úgy hozta, hogy 1979-ben kineveztek főtanfelügyelőnek. Ebben a tisztségben 1984-ig dolgozhattam, egészen pontosan a Sütő András író sikaszói villájánál tett látogatásomig. A kommunista rendszer emberei lehallgatták a beszélgetésünket, és az arról szóló jelentésbe beleírták, hogy Romániában nincs helyem a tanügyben. Ez nem nagy kitüntetés, de ma is bizonyítja, hogy akkor sem voltam más ember, mint most vagyok. Végül 1984-től a matek–fizika gimnáziumban, azaz a mai Márton Áron Gimnáziumban tanítottam. Egyébként nyolc évig voltam osztályfőnök. Azok az évek voltak a pedagógusi pályám legszebb évei. Azok a diákok, akiket irányítottam, a mai napig olyanok, mintha a gyermekeim lennének. 1994-től 2000-ig a gimnázium igazgatói tisztségét töltöttem be. Nyugdíjazásommal befejeződött az aktív tanári pályám, de 1991-ben egy lelkes csapattal megalapítottuk a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségét (RMPSZ). Annak 1991-től 2011-ig voltam az elnöke, 2011-től tiszteletbeli elnökként tevékenykedem, hiszen Burus-Siklódi Botond jelenlegi elnök a megválasztásakor azt mondta, ha bejövök, és lát engem, akkor már az segítség számára a feladatai végzéséhez. Habár lehet, hogy azóta megbánta a döntését. (Mondta nevetve Lászlófy Pál). Ez volt röviden az aktív pályám. Amíg az egészségem engedi, szeretném a közösséget szolgálni.

– *Mi a jelenlegi feladatköre?*

– Az elnök urat helyettesítem, ha valahol nem tud megjelenni, illetve szintén az ő kérésére gyűléseken, konferenciákon képviselem az RMPSZ-t. 2016-ig én feleltem a moldvai csángó oktatási programért is. Az én elnökségi időmben alapítottunk két díjat is. Az egyik az Ezüstgyopár életműdíj,

A diákjaim egy része itt él Csíkszeredában, és ha kimegyek az utcára, akkor tényleg érzem, hogy itthon vagyok. Mindig azt mondtam, hogy az az igazi tanár, akire emlékeznek.

amellyel a több évtizedes oktató-nevelő munka elismeréséül két évente jutalmazzuk azokat a pedagógusokat, akiknek életpályája példaértékű, munkásságuk, alkotásuk maradandó értéket teremtett. A másik a Mákvirág díj. Erre a Mákvirág díjra, az a megye legjobb 9., 10., 11. és 12. osztályos tanulója címre azok a középiskolás diákok pályázhattak, akik kiemelkedő eredményeket értek el tantárgyversenyeken, kulturális és sportrendezvények díjazottjai, illetve példás magatartású tanulók. Jelenleg ezeknek a díjaknak most én vagyok a „kertésze”, a palántákat, csemetéket én kapálgom, hogy szépen fejlődjenek. Aztán a koromból adódóan is én vagyok a 2010-ben létrehozott Kárpát-medencei Oktatási Tanács „ősapója”, legalábbis így szoktam mondani. Tulajdonképpen ez azt

jelenti, hogy én vezetem ezt a tanácsot, és az hogy megválasztottak erre a feladatra, megtiszteltetést jelent számomra. Az elmúlt években szintén Burus elnök úr kérésére szintén a feladataim közé tartozott a szovátai területi központ fejlesztési munkálatainak irányítása is.

magamnak egy székelő harisnyát, de csak akadt. Persze közben azért aggódtam, hogy ha le kell ülnöm, nehogy elhasadjon. Aztán, amikor mentem végig a folyosón két idősödő hölgy összesúgott: „micsoda fáin székelő ember”. Gondoltam, az éppen nem úgy van... Amikor megérkeztem az osztályomba ott állt az egyik szülő egy kamerával,

tanítványom, aki világjáró hölgy volt, a húszéves érettségi találkozón három gyermekkel jelent meg, és azt mondta, emlékszem a Pali bácsi szavaira.

Szintén a legnagyobb eredmények közé sorolható a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének megalapítása. Hangsúlyozom, nem az én ötletem volt, én csupán csak az ötleteimmel, kapcsolataimmal járultam hozzá a megvalósításhoz.

– *Hogyan látja napjaink oktatási helyzetét?*

– Nagyon aktuális a kérdés, hiszen a hazai oktatás nagy válságban van. A fordulat után vártuk a változást. Reménykedtünk, hátha lesz egyszer egy bátor, okos ember, akit miniszternek kineveznek és elindít egy olyan reformot, ami megújítja az oktatási rendszert. Ebből sajnos csak annyi való-

Koromból adódóan is én vagyok a 2010-ben létrehozott Kárpát-medencei Oktatási Tanács „ősapója”, legalábbis így szoktam mondani. Tulajdonképpen ez azt jelenti, hogy én vezetem ezt a tanácsot, és az hogy megválasztottak erre a feladatra, megtiszteltetést jelent számomra.

FOTÓ: BIRÓ ISTVÁN

Lászlófy Pál: „az RMPSZ megalapítása nem az én ötletem volt, én csupán csak az ötleteimmel, kapcsolataimmal járultam hozzá a megvalósításhoz”

– *Mit tart pályafutása legnagyobb eredményének?*

– Amint már említettem, életem legnagyobb eredménye az, hogy osztályfőnök lehettem, és hogy megkaptam a Jóisténtől azt a kegyelmet, hogy egymás után két évfolyamot is vezethettem. Valóban ezek voltak életem legszébb évei. A diákjaim egy része itt él Csíkszeredában, és ha kimegyek az utcára, akkor tényleg érzem, hogy itthon vagyok. Mindig azt mondtam, hogy az az igazi tanár, akire emlékeznek. Ez a legnagyobb elismerés számomra. Gyakran eszembe jut, hogy az 1992-ben a akkori végzős osztályommal megegyeztük, hogy az utolsó osztályfőnöki órán mindenki székelő ruhában lesz. A diákok kijelentették, hogy: „az oszi is”. Akkor még tíz kilóval több voltam, mint most, ezért alig találtam

és a fia is vele volt, és azt mondta: „Pali bácsi, tudom, hogy nem szereti, ha filmeznek, de kérem, engedje meg, hogy édesapám megörökítse az osztályfőnöki órát.” Mondtam is, hogy nem valami jó dolog, de addig győzködtek, hogy belementem, hogy lefilmezzék az órát, amit azzal fejeztem be: „Fiaim, én nem tartok nektek prédikációt a hazaszereztetről, csak egyet kérek tőletek, hogy ha ezt a szülőföldet elhagyjátok, ne feledjétek el, hogy honnan jöttetek, és ott is ezt a földet szolgáljátok.”

Aztán az élet úgy hozta, hogy öten vagy haton alapítottak családot Magyarországon, de mind innen Székelyföldről házasodtak. Az egyik érettségi találkozót Budapesten, a Gellért-hegyen tartottuk. Egyszerű piknikezés volt. Ezzel kapcsolatos legkedvesebb élményem az, hogy az egyik volt

sult meg, hogy a reformokat reformok hátára halmozták. Szinte évente cserélődtek a miniszterek így érdemi változás nem történt. Mi, az RMPSZ-en belül mindig azt szerettük volna, hogy a magyar nyelvű oktatásnak megőrizzük viszonylagos önállóságát. Próbáltuk megvalósítani ezt, de folyamatosan nehéz tapasztalat volt, hogy nem lehet kézzelfogható eredményt felmutatni, mert mindig visszahúznak a ki nem dolgozott, át nem gondolt elméletekkel. Aztán nagy gond az is, hogy nincs gyakorlati pedagógusképzés. Fontos lenne azt is megtanítani a leendő pedagógusoknak, hogy mit jelent az osztályfőnökség, mit jelent szülői értekezlet tartani. Aztán az sem szerencsés, hogy

a tanév struktúráját év közben változtatják meg. Rendkívül fontos, hogy egy ciklus elején a tanárok és a diákok egyaránt lássák a végét, legyen kiszámíthatóság. Azt látom, hogy az elmúlt 30 évben gyakran hülyítették a tanárokat és diákokat egyaránt. Ha alapvető formákban, technikai dolgokban nincs helytállás, akkor a tartalmi változtatásokról nincs is értelme beszélni. Egyik napról a másikra egyetlenegy tollvonással történnek észszerűtlen döntések. Azt gondolom, ki kell várni egy-egy

**Reménykedtünk, hát-
ha lesz egyszer egy bátor,
okos ember, akit minisz-
terek kineveznek, és elin-
dít egy olyan reformot, ami
megújítja az oktatási rend-
szert. Ebből sajnos csak
annyi valósult meg, hogy a
reformokat reformok hátá-
ra halmozták.**

döntés, folyamat végét, és csak azután jól meggondoltan lehet változtatni. Sokan a finnek sikerét hozzák példaként. Azt látom, ők, ha kigondolnak valamit, azt véghez viszik, és nem úgy, hogy egyik percről a másikra változtatják a minisztereket. Aztán ott van a technika. Nem mondom, hogy hülyeség, de jól kell tudni használni. Fontos, hogy az eszköz csak eszköz maradjon, mert nem tudja helyettesíteni a tanárt, aki a maga jellemével meg kell tudjon maradni a gyermekközpontú módszereknél. Aztán elég kaotikus az érettségi vizsgák megszervezése, de a hazai közoktatás egyik legnagyobb sebe az is, hogy tönkretették a szakoktatást. Nem úgy tanítják, nevelik a gyermeket, hogy megfeleljen annak, aminek a szakoktatás hivatott. Nagyjából ezeket tartom a legnagyobb hibának, de lehetne sorolni bővebben és részletesebben is.

– Mit üzenne a mindenkori diákoknak?

– Ugyanazt üzenem a mindenkori diákoknak, amit 1992-ben mondtam a végzőseimnek: „Csak egyet kérek tőletek,

hogy ha ezt a szülőföldet elhagyjátok, ne feledjétek el, hogy honnan jöttetek, és ott is ezt a földet szolgáljátok”, illetve az is üzenem, hogy míg a világ, családban kell az életet elképzelni. Természetesen a kivételek – mint a papi hivatás – erősítik a szabályt, de a család az szent, és azt nem más alkothatja mint nő és férfi, illetve a közös gyermekeik. A másik üzenet, amit minden diák lelkére kötnék, hogy legyen jó példával előljáró példaképük. Az életben szükségesek a példaképek, mert egy jó példa egy életre kiható, tartást ad és irányt mutat. Ilyen ember volt számomra a boldog emlékü Márton Áron, Erdély néhai nagy

püspöke, akinél kilencedikes koromban ministráltam. Nagy példaképek voltak számomra a középiskolai tanárain is, akikre fel tudtam nézni, engem az a környezet nagyon meghatározott. A volt katolikus gimnázium tanárai tanítottak engem, ők mind doktoráltak, Európát járt emberek voltak, tartással és műveltséggel rendelkeztek, sugárzott belőlük az értelem és a gyermekek szeretete.

BIRÓ ISTVÁN

biro.istvan@hargitanepe.ro

Lászlófy Pál István életrajza

Lászlófy Pál 1939. december 6-án született a Brassó megyei Alsórákoson. A kicsi magyar világban édesapja szülőföldjén, Baróton éltek. Itt kezdte az elemi iskolát, de Alsórákoson fejezte be. 1953-ban bekerült a brassói, akkor sztálinvárosi 4-es számú magyar középiskolába, ahol érettségi diplomát szerzett, majd beiratkozott a Bolyai Egyetemre. 1959-ben megélte az egyetem egyesítésének korszakát, egyetemi tanulmányait már az egyesített Babeş–Bolyain fejezte be. Ez után Szentkeresztbányára, a középiskolába került tanárnak, majd az intézmény igazgatója lett. A reál–humán gimnázium megszűntével létrejött szak-középiskola első igazgatójává nevezték ki, ezt a tisztséget töltötte be 1975-ig.

Szentkeresztbányai tanárkodása után kilenc évet töltött a tanfelügyelőségen szakfelügyelőként, majd főtanfelügyelőként: 1979 novemberétől 1984. április 1-jéig volt Hargita megye főtanfelügyelője.

Tisztségéből való eltávolítása után, 1984-től a csíkszeredai matematika–fizika líceumban, a mai Márton Áron Gimnáziumban tanított 2000-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig. Pályafutása utolsó öt évében a gimnázium igazgatója volt. Negyven évet töltött a pedagógusi pályán.

A nyugdíjazás nem jelentett nyugalomba vonulást, ugyanis immár teljes erőbedobással szolgálta a hazai magyar pedagógustársadalmat az 1991-ben a kezdeményezésére létrehozott és vezetett Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) élén, elnöki tisztségéből 2011-ben vonult vissza. Azóta az RMPSZ tiszteletbeli elnökeként ma is aktív, nyugdíjas pedagógus. A Sapientia Alapítvány kuratóriumának tagja.

Kitüntetései:

Érdemes Tanár [1978, 1993]

Kós Károly-díj, Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, 2017

Pro Cultura Hungarica díj, 1996

Magyar Köztársaság Kisebbségeért díja, 2001

Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje, 2010

A Magyar Köztársaság Elnökének érdemérme, 2011

Ezüstgyopár életműdíj, 2011

Nyugat-magyarországi Egyetem díszpolgára, 2011

Eszterházy Károly Főiskola díszpolgára, 2011

Szent István Egyetem címzetes docense, 2011

Bocskai István-díj, Sapientia EMTE

Hargita Megyeért díj, 2018

Forrás: hargitamegye.ro

Súlycipelés, testtartás és iskolatáska

A leggyakoribb gerinc- és mozgásszervi betegségek gyermek-, illetve serdülőkorban alakulnak ki, melyeknek elhanyagolása igen súlyos következményekkel jár. A „de nehéz az iskolatáska” ma már bizony nemcsak metaforaként üti meg a fülünk, hanem valóságos felkiáltójeles tényként.

Ki a hibás?

A nem szimmetrikus testtartás, az előreeső vállak, a fej előrehajtása és ennek következtében a gerinc kidomborodása a lapockák között, illetve a has előredomborodása egyáltalán nem észrevehetetlenek. Szülőként is és pedagógusként is igen különös figyelmet kell szentelnünk a gyerekek helyes testtartására. A nem megfelelően hordott és túlsúlyos iskolatáska, a helytelen járást és ülőpozíciókat is megelőzi. Nem véletlenül találkozom egyre több iskolástáska-hordó szülővel reggelente, és nem hiába látok egyre több bevásárlókocsihoz hasonló, kerek-guruló táskát a gyerekek-nél. Az iskolatáska valóban túl nehéz. Kisiskolás korban alacsony a törzs és a

viszont ez a szám gyakran a kétszerese vagy még több. Mégis mekkora „terhet” vagyunk hajlandóak továbbra is a gyerekek vállára tenni? Jogosan tehetjük fel ilyenkor a kérdést: mégis ki a hibás? A rendszer, a szülő vagy a pedagógus? Esetleg a rendszer túl sokat kér, túl sok a tananyag, ami miatt túl sok a füzet és a tankönyv? Vagy a szülő úgy gondolja esetleg, hogy a nehezebb táskák csak megerősíti a gyermek hátát, esetleg nem jut idő az iskolástáska súlyának ellenőrzésére? Talán a pedagógus, aki nem keres alternatív módszereket a súly csökkentésére (osztálytermi szekrényben hagyni a nem szükséges tanszereket stb)? Vita nélkül állíthatjuk, hogy mindhárman hunyók vagyunk, hiszen egyikünk sem működik a másik nélkül, így egy adott probléma megoldására is mindhármunk közös munkájára, befektetésére és figyelmére szükség van.

Átlagosan ötven óra ülés hetente

De még mielőtt jobban körbejárnánk a megoldási stratégiákat, esetleg preventív lehetőségeket, nézzük át kicsit mélyebben a gyermekek mozgásszervi fejlődését. Mivel az iskolástáska a törzsre, pontosabban a hátra helyezi a legnagyobb hangsúlyt, a gerincoszlop egészségét kell elsősorban figyelembe vennünk. Magzati, méhen belüli korban, a gerinc C alakban görbül, majd csak ezután fejlődnek ki fokozatosan a nyaki, illetve az ágyéki homorulatok, utóbbi a járás tanulása idején. Az egészséges gerincoszlop előlnézetből egyenes, oldalnézetből pedig S alakú. Végleges formáját a gerincoszlop csak serdülőkor elejére éri el. Kisgyerekekben és a serdülőkor elején maga a csontozat hirtelen nő, az izomerő ezzel nem tud lépést tartani, így kifejezetten

káros mindennemű túlterhelése a hátnak. Ebben az időszakban a helytelenül hordott és túlsúlyos táskák rendkívül könnyen deformálhatják a gerincoszlopot. És nemcsak! Ebben az időszakban az írás-olvasás tanulása miatt a gyerekek naponta több órát is a padban ülve töltenek, nemcsak az iskolában, de délután a házi feladatok elvégzésekor is, sőt számítógépezéskor is. A helyes ülő-tanuló-olvasó-író pozíció bármely,

Gyakran látok buszmegállóban várakozó vagy az iskola előtt ácsorgó, vagy épp lépcsőn gubbasztó telefonozó, F betűhöz hasonló testtartású gyerekeket, akik föld felé lógó fejjel, hegedűhúrként megfeszült nyakkal tartják a vállukat lehúzó többkilós hátitáskát.

A hanyag testtartás igen jellemző a kamasz gyerekek körében, okai leginkább olyan pszichés faktorokban keresendők, mint a teljesítménykényszer, a lázadás, a túlzott szülői és környezeti kontroll, önbizalomhiány, illetve a saját testképpel való elégedetlenség.

hátizmok teherbíró képessége csekély, főleg akkor, ha mozgásszegény életmód is jellemzi a gyermeket. A WHO (egészségügyi világszervezet) szerint az iskolatáska nem haladhatja meg a gyermek súlyának 10%-át! Azaz egy 25–30 kg-os kisiskolás gyermek táskája nem lehet nehezebb, mint 2,5–3 kg. A valóságban

fentebb felsorolt tevékenység alkalmával elengedhetetlen fontosságú. Mivel a számok sosem hazudnak, és emiatt jobban is hiszünk nekik, számoljuk ki, csak úgy hozzávetőlegesen egy gyerek heti ülés idejét iskolai időszakban. Ha napi átlag 6 tanórát van (figyelembe véve a step by step osztályokat is, ahol lehet akár 7 óra is), amit kiegészít még otthon átlag 2 óra házi feladat, tanulás, illetve lakhelytől függően átlag 1,5 óra buszozás vagy autóban ülés, illetve napi átlag 1 óra (ez lehet jóval több is természetesen a mai világot tekintve) kutyüzzéssel töltött ülő idő. Ezt

szorozzuk meg 5 nappal, a hétvégéket nem számolva bele, hozzávetőlegesen 50 és fél óra fenéken ülés jön ki. A fejlődésben lévő izomzat és a gerincoszlopot tartó, ugyancsak fejlődésben lévő ínszalagok a hét 5 napjából ötven órát (azaz napi 10 órát!) a leggyakrabban helytelen, megterhelő és egészségtelen pozícióban vannak. Ennek fényében, ha az esélyeket és a valószínűségeket tekintjük, nincs miért meglepődnünk, hogy a gyermekkori gerincproblémák magasan vezetnek a mozgásszervi betegségekben a másik, igen gyakori „mumussal” karöltve, a mozgásszegény életmód és a helytelen táplálkozás okozta túlsúllyal.

Jellemző a hanyag testtartás

Ám nemcsak a nehéz iskolástáskák és a helytelen ülő pozíciók okozhatnak gerincproblémákat. A hanyag testtartás igen jellemző a kamasz gyerekek körében, okai leginkább olyan pszichés faktorokban keresendők, mint a teljesítménykényszer, a lázadás, a túlzott szülői és környezeti kontroll, önbizalomhiány, illetve a saját testképpel való elégedetlenség. Az ilyen típusú testtartás sajnos visszafordíthatatlan mozgásszervi deformitásokat is eredményezhet, ha azokat időben nem korrigáljuk. A kamaszkor nemcsak a gyermeknek, de a szülőnek is és a tanárnak is máig amolyan rémálma, hiszen kiszámíthatatlansága, érzelmi hullámvölgyei, a gyakran megmagyarázhatatlan viselkedésformái a kontroll és a biztonságérzet, az egyensúly megtörését eredményezik. Ebben az időszakban a leggyakoribb a testtartás megváltoztatása, mellyel a gyermek nonverbálisan kommunikál, üzen a külvilágnak, legtöbbször nem tudatosan. Érdemes figyelni ezekre a testtartásváltozásokra és elsősorban ne magát a fizikai küllemet szorgalmazzuk a korrigálásra, hanem a benső tényezőket igyekezzünk feltárni és megoldást találni rá. Ép testben ép lélek – nincs ennél jobb irányítú belső világunk megértéséhez.

Mindig lehet javítani

Az állandóan telefonjukat babráló gyerekek nyaka rendkívül, ám számukra szinte észrevétlenül terhelődik meg, maga után vonva a görnyedt, előrehajló testtartást. A kutyuk kis méretük fogása miatt a vállak előreesnek, és közelítenek

egymáshoz, így még inkább kifele tolják a lapockákat, kidomborítva így a gerincoszlop felső részét. Gyakran látok buszmegállóban várakozó vagy az iskola előtt ácsorgó, vagy épp lépcsőn gubbasztó telefonozó, F betűhöz hasonló testtartású gyerekeket, akik föld felé

támogatnák a gerinc egészségét, sajnos nem a legszebbek és a legdivatosabbak. Ízlesek és pofonok! Mindenekelőtt az olyan táskák kiválasztása a legelőnyösebb, melyek szimmetrikusan terhelik a törzset, azaz a kétpántos táskák, melyet a gyermek minden körülmény között

Ép testben ép lélek – nincs ennél jobb irányítú belső világunk megértéséhez

lógó fejjel, hegedűhúrként megfeszült nyakkal tartják a vállukat lehúzó többkilós hátitáskát. Nem tiszteletlenségből nem köszönnek, hanem azért, mert észre sem vesznek. Ki a hibás? Kérdezhetnénk ismét. Vagy ami még fontosabb: mit tehetünk? Mindig tehetünk valamit. Mindig szólhatunk, figyelmeztethetünk, példát mutathatunk, korrigálhatunk, nevelhetünk, változtathatunk. Mindig van egy másik út, és mindig van egy jobb alternatíva. Lássuk most ezeket. Könnyű lenne azt mondani, dobjuk a kukába a fránya iskolástáskát, ám még közel sem tartunk ott az aktuális iskolai rendszerünket tekintve, hogy a gyermekeink épp csak a kobakjukat vigyék be az iskolába reggelente. Iskolástáskára szükség van még, ellenben nem mindegy, hogy milyen választunk. Az első és legfontosabb lenne egyensúlyt találni a divat és az egészség között, ugyanígy azok a táskák, melyek a leginkább

mindkét vállán hord, akár a túrahátizsákot, nem pedig félvállon, mint a retikült. Ha semmiképp nem tudjuk leszoktatni a gyereket a táska fél vállon való hordásáról, ajánljuk neki, hogy legalább naponta változtassa a megterhelést. Hétfőn jobb oldalt, kedden bal oldalt, szerdán ismét jobb oldalt, és így tovább. Ez egyébként a retikülök hordására is érvényes, és kifejezetten hasznos még akkor is, ha pillekönnyű félvállas táskát használunk. Ugyanakkor a kétpántos iskolástáskák esetében ismét gyakori jelenség a pántok szinte térdig érő kiengedése, mellyel a kamaszok a lazaságukat kívánják kifejezni. Ez a stílus nemhogy még jobban megterheli a vállakat és a gerincet, de még az egyszerű természetes járásban is akadályozza a gyermeket. A járás ritmusa megváltozik, akár csak a lépéshossz és a csípő-, térd-, illetve bokaízületek mozgékonyasága is csökken, maguk után vonva számtalan mozgásszervi és

test-esztétikai problémát. A tankönyvek és tanszerek súlya miatt érdemes olyan iskolástáskát választani, melynek több különálló kisebb-nagyobb zsebes része van, így a nagyobb súlyt jobban, nagyobb területen eloszthatjuk. Nagyon fontos, hogy a választott táskák ne legyenek üresen is túl nehéz. Érdemes pántok tekintetében olyat keresni, melyek párnázottak és szélesek, illetve egyszerűen állítható méretűek.

„Jaj, de szépen egyenesen ülsz!”

De mit tehetünk mégis a súly csökkentésért? Minden idők legnagyobb választékával vagyunk „megáldva” füzetek és egyéb tanfelszerelés tekintetében. Ne felejtsük el, hogy az ár nem mindig a minőségért egyenértékű. Rendkívül sok drága, csillogó-villogó tanszer túl nehéz vagy túlméretezett (nagyobb-láthatóbb-több vásárlót vonz), ami miatt magából a táskából is nagyobb kell vásárolni. Szívfacsaró apró tökmag gyerekeket akkora táskával látni, amivel akár az Everestre is indulhatnának... Vá-

A „vedd ki a kezedet a zsebedből”, a „húzd ki magad”, a „vedd fel a táskát rendesen”, a „jaj, de szépen egyenesen ülsz”, a „de ügyes vagy, hogy hajolás helyett leguggoltál a ceruzád után” és az ehhez hasonló visszacsatolások ne csak az iskola négy fala között legyenek hallhatóak és példaként láthatók, hanem otthon is.

sároljunk vékonyabb füzeteket, rugalmasabb mappákat, kisebb tolltartókat, könnyű egyszerű írószereket. A tízóra doboza is lehetőleg könnyű és kisebb méretű legyen, habár anyáink-apáink is jól elvoltak szendvicsdoboz nélkül is – érdemes ezen elgondolkodnunk egy kicsit. A vizespalack kiválasztása esetén is igyekezzünk a könnyűséget és az egyszerűséget előnyben részesíteni, ne pedig a divatot. Manapság már szinte

minden iskolában van ivóvíz, melyből a kis méretű palackot bármikor újratöltheti a gyermek, ahelyett, hogy egy 750 milliliteres is, vagy akár literes palackot hordozzon.

A tanteremben ajánlott a minden gyerek számára használható szekrény vagy polc, az olyan tanfelszerelések, tornaszák tárolására, melyekre otthon nincsen szükség. A tanító ha ezeket bekéri, sokban segíthet levenni némi súlyt mind a gyerek, mind a szülő válláról. A „vedd ki a kezedet a zsebedből”, a „húzd ki magad”, a „vedd fel a táskát rendesen”, a „jaj, de szépen egyenesen ülsz”, a „de ügyes vagy, hogy hajolás helyett leguggoltál a ceruzád után” és az ehhez hasonló visszacsatolások ne csak az iskola négy fala között legyenek hallhatóak és példaként láthatók, hanem otthon is. Akárcsak az aktív mozgásos életmód.

A legtöbb inaktív, helytelen ülő életmód okozta gerincproblémát mi mással előzhetnénk meg, mint a mozgással. Az úzás, a gimnasztika, az atlétika és gyakorlatilag minden olyan sportág, mely szimmetrikusan veszi igénybe a testet és nyújt, mind-mind preventív funkciót töltenek be. Vigyázzunk arra, hogy gyermekünk számára olyan sportágat, fizikai aktivitást válasszunk, amit szeret, másképp könnyen az ellenkező, vagy még rosszabb hatást érjük el vele. Ne írássuk be a gyereket a létező és elérhető összes tevékenységre, mert nemhogy szellemi és fizikai túlterhelést kockáztatunk vele, de a teljes érdektelenséget és motivátlanságot is megkaphatjuk részéről bónuszba. A gyermekkel közösen állítsunk fel egy tudatosan megszervezett heti programot, engedjük meg, hogy kipróbálja a különböző sportokat, de ne egyszerre, hanem periodikusan. Nem fog lemaradni!

Fekvés, matrac, bútorok

A kisiskolások és a kiskamaszok alvási igénye több, mint a felnőtteké, akár 9-10 óra is lehet, ezt az időt pedig ágyban töltik. A gerincoszlop egészsége érdekében rendkívül fontos az ágymatrac minősége. Ahogy mi sem alszunk jól, és mindenünk fáj reggel, ha kényelmetlen körülmények közt töltjük az éjszát, úgy a gyerekek is, még ha nem is mondják. Az iskolában és otthon is okvetlen szenteljünk figyelmet azokra a

bútorokra, melyeket a gyermek tanulás céljából használ. Az íróasztal, a szék, a számítógépasztal billentyűzettartó része, a monitor magassága stb. Mindnél nagyon fontos a megfelelő magasság és távolság annak érdekében, hogy a gyermek tanulás közben, de akár étkezés közben is, ne kényszerüljön a teste nem természetes, kényelmetlen és egészségtelen helyzetbe hozására. Gyakori szokás kamasz gyerekeknél az ágyban vagy esetleg a földön hason fekve, vagy más

Gyakori szokás kamasz gyerekeknél az ágyban vagy esetleg a földön hason fekve vagy más kicsavart, már-már lehetetlennek látszó testhelyzetekben való írás, olvasás, tanulás, esetleg a lábak fenék alá hajlítása étkezés közben. Szorgalmazzuk őket szüntelen a helyes és egészséges testtartásra nemcsak szóban, de példamutatással is. Ne feledjük, hogy mindig sokkal könnyebb valamit helyesen megtanulni, mint a hibásan betanultat korrigálni.

kicsavart, már-már lehetetlennek látszó testhelyzetekben való írás, olvasás, tanulás, esetleg a lábak fenék alá hajlítása étkezés közben. Szorgalmazzuk őket szüntelen a helyes és egészséges testtartásra nem csak szóban, de példamutatással is. Ne feledjük, hogy mindig sokkal könnyebb valamit helyesen megtanulni, mint a hibásan betanultat korrigálni.

A szerző a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceum testnevelés tanára.

MATEI LINDA

matei.linda@yahoo.com

Újra meg újra harcolni a jogokért

Mi a bajod a politikával? Mondd el Hunornak! címmel tartottak pódiumbeszélgetést az augusztusi Kolozsvári Magyar Napok utolsó napján, az RMDSZ Oázis-sátrában. A résztvevőknek lehetőségük volt másfél órán keresztül kérdezni a szövetségi elnöktől, a beszélgetés alatt szóba kerültek olyan témák, mint Orbán Viktor tusványosi beszéde, hogy mi a különbség a Fidesz és az RMDSZ között, miért jelentkezett többször az elnökválasztáson Kelemen Hunor, az erdélyi magyar orvosképzés jövője, a genderkérdés, hogy készül-e irányváltásra az RMDSZ, és az is, hogy mit csinált jól és rosszul az RMDSZ az elmúlt három évtizedben.

A beszélgetést Boga Balázs egyetemi hallgató moderálta, első kérdése pedig arra vonatkozott, hogy mit nem szeret Kelemen Hunor a politikában. A szövetségi elnök szerint ha egy ilyen kérdés gyorsan megválaszolható lenne, akkor abba kellene hagynia a politizálást.

Hogy mi lesz az erdélyi magyar orvosképzés jövője, a marosvásárhelyi orvosi egyetem esetét látva, Kelemen Hunor úgy vélekedett, az RMDSZ-nek helyben, az egyetemi struktúrákon belül kell elérnie azt, hogy az egyetem a magyar oktatási vonalakat ne mellékvágányra helyezze.

Mint mondta, a politikában rengeteget kell ismételni valamit, hogy az eljusson a közönséghez, és ez időnként „intellektuálisan fárasztó”, hiszen olyan témákat kell újra és újra hangsúlyozni, amin már „rég túl kellene lennie a társadalomnak”. Ugyanakkor az „újrakezdésnek a kényszerűségét” sem szereti, hiszen ciklusonként bizonyos kérdéseket újra kell tárgyalni, mivel új emberek, pártok kerülnek a parlamentbe, és a nemzeti közösségi problémák ilyenkor mindig újra napirendre kerülnek. Mint fogalmazott, szinte nincs olyan ciklus, hogy ne jöjjen új párt a parlamentbe, a harmadik dolog pedig, amit nem szeret a politikában, az, hogy a jogokért újra és újra meg

kell harcolni. „Az ember nagyon gyakran azzal az illúzióval él, hogyha egy jogot megszerezte, hogyha valamivel kapcsolatban a többséget meggyőzted, akkor azzal nem kell többé foglalkozni. A nyelvhasználati kérdéseknél látjuk, hogy minden egyes esetben újra kell tárgyalni ezeknek a feltételeit. Hiába volt igazad ezelőtt tíz, húsz évvel valamiben, az nem jelenti azt, hogy holnap is igazad lesz ugyanabban a kérdésben” – magyarázta a politikus.

Mi volt az oka az RMDSZ „pálfordulásainak”?

Boga Balázs egyetemi hallgató következő kérdése arra vonatkozott, hogy ebben a „viháros politikai helyzetben” mit csinál jól az RMDSZ, mi az, amivel kitűnik a koalíciós partner közül. Kelemen Hunor elmondta, nem neki kellene erre a kérdésre válaszolni, mert ő szubjektíven tud csak ehhez állni, hiába próbál távolságtartó lenni, ám úgy vélte, valamit bizonyára jól csinálnak, mert évtizedeken keresztül sikerült megőrizniük azt a támogatottságot, ami ahhoz szükséges, hogy a közképviselést gyakorolhassák. Úgy vélte ugyanakkor, a jelenlegi kormánykoalícióban „meg tudják őrizni az ép eszünket, a mértéktartást”, és szerinte nem lehet azt mondani az RMDSZ-re, hogy erre vagy arra kielég, megbízható pártnak tartják őket, és ha valamiben megegyeztek velünk, akkor azt az egyezséget ők betartották, nem nagyon fordult elő, hogy „nem emlékeztek arra, amiben korábban megegyeztek”. A szövetségi elnök szerint ugyanakkor értékelik a szakmai tudásukat azokban a minisztériumokban, ahol jelen vannak, ezért tudnak most már 32 éve működni.

Arra a kérdésre, hogy mi volt az RMDSZ legnagyobb eredménye, a szövetségi elnök úgy válaszolt: először is az, hogy vissza tudott jönni 2009–2010-ben, amikor a gazdasági válság alatt kormányoztak, akárcsak 2007-ben, amikor szintén volt egy nagy veszteségük. „Valahogy úgy hozta akkor is, most is a sors, hogy olyan időszakban kormányoztunk, ami nagyon nehéz döntéseket kívánt meg, és bizonyos döntéseket nem is lehetett volna elkerülni, megspórolni. Nagy eredmény, hogy onnan vissza tudtunk jönni, akkor nagyon sokat veszítettünk, akárcsak 2007-ben, amikor szintén

A politikát tetszik, nem tetszik, többségi szavazásra játsszák, és fontos, hogy legyenek szövetségeseid, mert akkor tudsz eredményeket elérni.

volt egy nagyon nagy veszteségünk. De a közösségépítést akkor sem tettük zárójelbe, akkor is foglalkoztunk kisebbségi kérdésekkel, amikor a választók bizalma megcsappant a politikában, a politikusokban, pártokban” – emlékezett vissza Kelemen. Hozzátette, ugyanakkor az is nagy eredmény, hogy olyan kormányzati pozíciót tudtak megszerezni 2020-ban, amire nem nagyon volt példa az elmúlt 32 esztendőben.

Boga Balázs szerint ezek a visszajövetel „erős pántfordulásokhoz vezetnek”, néha az RMDSZ olyanokkal lépett koalícióra, akikkel évekkor korábban „csúnyán összeveszett”. Kérdése arra

vonatkozott, hogy ezek a döntések a magyar közösség érdekei miatt történtek, vagy inkább más célból. Kelemen Hunor úgy válaszolt, a politikában nincsenek örök szövetségesek, a román politikában pedig végképp nincsenek. Szerinte a román politikában nemhogy pártokat, politikusokat sem lehet mondani, akiknek az elmúlt 32 évben ne lett volna magyarellenes kijelentésük, emiatt változtak mindig a szövetségesei az RMDSZ-nek, mert szükségük volt partnerekre. „A politikát tetszik, nem tetszik, többségi szavazásra játsszák, és fontos, hogy legyenek szövetségeseid, mert akkor tudsz eredményeket elérni. Az elmúlt 32 esztendőben voltunk szövetségben szinte mindenkivel, de mindig azért, hogy valamilyen formában tudjuk biztosítani a többséget” – világított rá.

Orbán Viktor tusványosi beszéde is szóba került

A beszélgetésből nem maradhattak ki az elmúlt hónapok aktuális történései sem, így Boga Balázs Orbán Viktor miniszterelnök tusványosi beszédére is rákérdezett. Kelemen Hunor szerint Orbán már „lerendezte ezt a kérdést”, nem kell nekik ezzel foglalkozni, hiszen

Bécsben elmondta, hogy félreérthető volt a mondat. „Kontextusból kiragadva lehet aztán egy-egy mondattal játszani akár hetekig is, és ezzel a mondattal is ez történt. Kontextualizálva a miniszterelnök nem biológiai, nem genetikai értelemben mondta, amit mondott. Én nem voltam ott a tusványosi beszéden, de amikor elolvastam, tudtam, hogy semmiről nem fognak beszélni, csak erről az egy mondatról. A mondanivaló többi része teljesen ennek az árnyékába került, és szerintem ez nem is volt szándékos Orbán részéről. A mondanivalója annak az előadásnak, ha valaki elolvassa a szövegét, nem ez volt” – válaszolta Kelemen Hunor.

Hozzátette, másrészt nem fogadja el, hogy őt vagy bármelyik kollégáját felelősségre vonják román politikusok olyan nyilatkozatért vagy olyan cselekedetért, amit nem ők tettek vagy mondtak. „Engem azért támadtak, mert azt mondták, hogy én megvédtem Orbán Viktort. Egyrészt Orbánt nem kell megvédenem nekem, mert meg tudja ő védeni magát, másrészt én egy dolgot mondtam, azt, hogy vannak neki vitái, vannak erői, mint minden embernek, de én ismerem őt, sokat volt alkalmam beszélgetni vele

az elmúlt években, és egy dolgot biztosan állítok, hogy nem rasszista. Lehet mondani sok jót, sok rosszat róla, mint bármelyik politikusról, de azt, hogy rasszista lenne, nem” – mondta a politikus.

Hozzátette, nekik semmilyen formában nem szabad elfogadni azt, hogy mások nyilatkozataikért felelősségre vonják őket, csak a saját nyilatkozataikért tartoznak felelősséggel. Szerinte ma már mindenkit divat rasszistának nevezi, és ezeket a helyzeteket ürügyként használják föl, mint például néhány hónappal ezelőtt a székely himnuszt egy jégkorongmérkőzés kapcsán. Elmondta, a kálcióban egyébként nincs vita erről, összesen öt percet beszéltek hatszemközt az egész kérdéstről.

Elnökválasztás, orvosképzés

A forró téma után nézői kérdések következtek, az első arra vonatkozott, hogy mi a legnagyobb különbség a Fidesz és az RMDSZ között. Kelemen Hunor röviden azt válaszolta, rengeteg különbség van a két párt között, például az, hogy a Fidesz önmagában tud kormányozni egy országot, az RMDSZ pedig nem. A következő felszólaló arról érdeklődött, mi volt a célja a szövetségi elnöknek azzal, hogy jelentkezett az elnökválasztáson, amikor „nagyon valószínűtlen esélyei voltak”. Kelemen Hunor szerint a '96-os első jelöléstől kezdve ennek az első célja az volt, hogy felmutassa az erdélyi magyar közösségnek, hogy vannak olyan politikusai, személyiségei, akik akár az országot is el tudnák vezetni, hogy semmivel sem kevesebbek, mint bármelyik román politikus. „Meg akartam mutatni, hogy a magyar politikusoknak is van víziójuk az országról, a románokról, a magyarokról, mindenkiről ebben az országban. Ugyanakkor ez egy önbecsülési kérdés is, hogy egymillió és valahány százezer ember között igen is van olyan, aki képes az ország vezetésére, föl lehet mutatni így egyfajta erőt” – magyarázta.

Arról, hogy mi lesz az erdélyi magyar orvosképzés jövője, a marosvásárhelyi orvosi egyetem esetét látva, Kelemen Hunor úgy vélekedett, az RMDSZ-nek helyben, az egyetemi struktúrákon belül kell elérnie azt, hogy az egyetem a magyar oktatási vonalakat ne mellékvágányra helyezze, „ahogy eddig tették és teszik”, hanem megerősítse. Elmondta, a szenátus folyamatosan visszaél azzal

Az iskolai zaklatás különböző vetületei

Egyre elterjedtebb, statisztikákban is szereplő jelenség az úgynevezett bullying, vagyis bántalmazás, zaklatás, testi és lelki fenyegetés, amelyről a Kolozsvári Magyar Napokon tartottak beszélgetést az RMDSZ Óázis elnevezésű rendezvénysorozata keretében. A sok érdeklődőt – szülőket, pedagógusokat – megszólító, augusztus 18-ai eseményen iskolapszichológus és tapasztalt pedagógusok jártak körül a témát. Keresztesi Polixéna, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium iskolapszichológusa, aki kutatta a jelenséget, körvonalazta, hogy mi számít bántalmazásnak, zaklatásnak, felhívva a figyelmet, hogy vannak olyan jelenségek is, amik bullyingnak tűnhetnek első látásra, de természetes emberi interakciók, amelyeket meg kell szokniuk a gyerekeknek, hiszen hasonlókkal szembesülnek majd felnőttkorukban is a társadalomban. Ettől függetlenül létező jelenségről van szó, amelynek megvannak a nagyon komoly veszélyei a lelki egészségre nézve. Irsai

Mónika biológianővér, az Onisofor Ghibu-iskola volt igazgatója, az RMPSZ Gál Kelemen oktatási és módszertani központjának vezetője is részt vett meghívottként a beszélgetésen, hiszen nagy tapasztalata van pedagógusként, osztályfőnökként a témában. Az elemi osztályokban tapasztalható bántalmazásról Molnár Zoltán, a kolozsvári Apáczai Csere János Líceum tanítója osztotta meg tapasztalatait. Molnár Zoltán egyébként cserkészcsapat vezetője is, így a szokásosnál is jobban beleláthat a kisdíákközösségek kapcsolatrendszerébe. Mint ismert, egyre-másra felmérések látnak napvilágot Romániában, a kutatások azt igazolják, hogy az iskolai közegeben egyre elterjedtebb jelenségről van szó. A Mentsétek meg a gyermekeket szervezet felmérése szerint például 10-ből 3 gyereket közösjtenek ki, szintén a gyerekek kb. egy-harmadát veréssel fenyegetik a társaik, 4-ből egy gyereket megaláznak a kortársai.

K. J.

a lehetőséggel, hogy a törvényt alkalmazza, ők kívülről próbálkoztak ebbe beavatkozni, 2012-ben kormányhatározattal átléptek a szenátus feje fölé, ám ekkor megbukott az a kormány, amelyben benne voltak, és ez volt az egyik oka a bukásnak is. Mint elhangzott, minden egyes esztendőben a beiskolázási számoknál vitáznak, közbe kell lépniük, mert az egyetem kevesebbet kér, mint amennyire igény van. Úgy vélte, az egyik kiút az lehet, hogy megteremtik a klinikai oktatáshoz az infrastruktúrát, mert

„Az ember nagyon gyakran azzal az illúzióval él, hogyha egy jogot megszerezte, hogyha valamivel kapcsolatosan a többséget meggyőzte, akkor azzal nem kell többé foglalkozni. A nyelvhasználati kérdéseknél látjuk, hogy minden egyes esetben újra kell tárgyalni ezeknek a feltételeit.”

nagyon gyakran az a kifogás hangzik el Marosvásárhelyen, hogy a klinikai oktatásban nem lehet a magyar és a román nyelvet egy időben tanítani, mivel nincs elég infrastruktúra. Kelemen Hunor „meg van róla győződve”, hogy egy olyan kórházi infrastruktúrát kell építeni, ami lehetővé teszi azt, hogy a magyar nyelvű oktatásnak meglegyen az a szakmai intézményes háttere, ami nélkül nincsen orvosi oktatás, és szerintem ezt a célt nem szabad feladni, mert szükség van magyar nyelvű orvosi képzésre Romániában.

Genderkérdés, irányváltás az RMDSZ-ben

A jelenlévők között arra is kíváncsiak voltak, hogy mi a szövetségi elnök véleménye a genderkérdésről. Egyik résztvevő arra kérdezett rá, hogy az RMDSZ-nek van-e rá oka hogy egyáltalán állást foglaljon ebben a kérdésben. Kelemen Hunor úgy vélte, nem szabad a genderkérdésből ideológiát csinálni, mert abban a pillanatban az szétfeszíti,

FOTÓ • GÖNCZTAMÁS, RMDSZ

megosztja a társadalmat. Szerinte a szexualitás egyik vagy másik formája sem lehet ideológiai kérdés. Emellett, mint elhangzott, azt gondolja, hogy nem szabad állampolitikát, közpolitikát csinálni a genderkérdésből, mert az „nem közpolitikai kérdés”.

„Amikor ezekről a kérdésekről beszélünk, akkor érdemes a legkardinálisabban viszonyulni hozzájuk, és nem hiszem, hogy ebből szabad közpolitikai kérdést csinálni. Egyébként nem nagyon foglalkoztunk, és nem nagyon foglalkozunk ezzel a kérdéssel, de az látszik, hogy a közvéleményt érdekli. Szerintem erről érdemes társadalmi vitát folytatni, és érdemes erről nagyon sokat és nagyon racionálisan beszélni, de az a legrosszabb, hogyha ebből valaki ideológiát csinál” – magyarázta. Elmondta, eddig lelkiismereti kérdésként kezelte az RMDSZ a frakcióban azt, amikor valamilyen értelemben ez a törvényhozásban megjelent, hozzátette, fontos kérdésnek tartja a genderkérdést, ha a közösség is fontosnak tartja azt.

A következő nézői kérdés arra vonatkozott, hogy készül-e már az RMDSZ egy következő elnökváltásra, irányváltásra, vagy érződnek-e már olyan belső feszültségek,

amelyek előidézhethetnek bármilyen hasonló helyzetet. Kelemen Hunor szerint majd a tisztújítás után meglátják, hogy mi lesz, de elmondta, az RMDSZ azon kevés politikai alakulatok közé tartozik, amely 32 év alatt három elnököt használt el, és szerint a politikában a stabilitás, a kiszámíthatóság a fontos. „Mi 32 évesek vagyunk, mert nem lehetünk ennél többek. Az európai politikában nyilván vannak olyan pártok, ahol ennél hosszabb ideje működik egy-egy párt, de ha azt nézzük, hogy Kelet-Európában, a volt szocialista államokban milyen időt éltek meg a ‘89-ben alakult politikai pártok, akkor mi a tartós és idős pártok közé tartozunk, amit én jó dolognak tartok, ezt meg kellene őrizni, meg kell tartani” – mondta a szövetségi elnök. Kelemen Hunor azzal zárta mondanivalóját, hogy szerint pozitívum, hogy az elnöki tisztségben stabilitás van, hogy később is így kellene-e ennek maradnia, azt nem tudta megítélni, de úgy vélte, eddig ez egy működőképes modellnek bizonyult.

LŐRINCZ ANNA

lorincz.anna@protonmail.com

„Salamoni” döntés Nagyváradon, patthelyzet Bánffyhunyardon

Nyugtalanítóan alakult a bánffyhunyadi magyar óvoda-bölcsőde és a nagyváradi vegyes tannyelvű Nicolae Bălcescu Általános Iskola magyar tagozatának ügye. A gyermekek oktatása az új tanévben román tagozatos társaikkal együtt túlszűfolt, Bánffyhunyardon leromlott állapotú épületekben, Nagyváradon váltásban kezdődött, mialatt üresen állnak a református egyház által előnyös feltételek mellett felkínált tatarozott modern épületek, és a román többségiek részéről szegregációs vádak fogalmazódnak meg. Nagyváradon a gordiuszi csomót az egyház oldotta fel: egy-két román osztályt is befogadnak a magyar tannyelvűek mellé az új épületbe.

Anyasországi támogatással felújított óvoda- és iskolaépületet ajánlott fel ingyenesen a helyi önkormányzatnak a magyar tannyelvű csoportok számára Bánffyhunyardon az Erdélyi, Nagyváradon a Királyhágómelléki Református Egyházkerület. Míg Bánffyhunyardon a tárgyalások már az önkormányzati szerződéskötés előtt megfeneklettek egy szociáldemokrata helyi tanácsos szegregációs aggályai miatt, Nagyváradon a helyi egyezségek zökkenőmentesen megszülettek ugyan, mégis a kalotaszegihez hasonló szegregációs vádak és az ehhez kapcsolódó minisztériumi hozzájárulás elmaradása miatt vetült árnyék a tanévnyitóra.

Díjmentesen ajánlották fel az épületet

Miután a Kalotaszegi Magyar Napokon július közepén ünnepélyesen felavatták a felújított bánffyhunyadi református templomot és a magyar tannyelvű bölcsődét-óvodát, augusztusban már csak a helyi tanáccsal megkötendő szerződés maradt hátra a tanévnyitóig. Az Erdélyi Református Egyházkerület díjmentesen ajánlotta fel az épületet a bánffyhunyadi magyar óvodai és bölcsődei csoportok számára. A működés első esztendejében a közművek (víz, áram, fűtés) költségeit is vállalta az egyházkerület.

A javaslat ellen tiltakozó helyi tanácsos szerint a felkínált szegregációs megoldással ellentétben az oktatás nyelvére való tekintet nélkül minden bánffyhunyadi kisgyermeknek helyet kellene biztosítani a megfelelő körülmények közepette működő korszerű óvodaépületben. Nyilatkozata

FOTÓ: CSOMA BOTOND / FACEBOOK

A bánffyhunyadi óvoda épületét július 17-én avatták fel ünnepélyes keretek között

valamelyest felkorbácsolta az indulatot a hivatalos adatok szerint mintegy 30 százalékában magyarok (és kb. 60%-ban románok) lakta Bánffyhunyardon, s bár eleinte a helyi román politikai erők a nyilvános térben sem feltétlenül értettek egyet a szegregációs vádakokat illetően, végül mégsem működött a koalíciós egyezmény. A liberális polgármester több találkoztat is szervezett a döntő ülést megelőzően, ahol a pártok, illetve az egyházkerület képviselőivel is egyeztetett, augusztus végén mégis majdhogynem egyöntetű szavazással elutasították a felkínált épületet. Az óvodások egyelőre maradtak mindannyian ugyanabban a felújítatlan, túlszűfolt,

régi ingatlanban, az egyházkerület pedig azt ígérte, megpróbálnak más alternatívát találni.

Felülírták a közös megegyezést

Jobbak voltak az előjelek Nagyváradon, ahol a helyi hatóságok, intézmények, érintettek közös megegyezését írta felül a tanügyminisztériumon keresztül a román állam. A nagyváradi vegyes tannyelvű iskola magyar diákjai eddig is külön épületben tanultak, amelyet az azóta felmondott szerződés értelmében korábban bérelt az önkormányzat, most ingyen vette volna használatba az egyházi irányítással felújított új ingatlant. Erről szerződést írtak

alá a polgármesteri hivattal, az oktatás körülményeit ellenőrző hatóság megvizsgálta, és oktatási célokra megfelelőnek találta a helyszínt, a – mintegy négyszáz romániai tanépület helyzetét tisztázni hivatott – miniszteri rendelet kihirdetése viszont késett, míg nem egy augusztus végén (a Bánffyhungyadi huzavonával egy időben) megfogalmazott szegregációs vád miatt a tanügyminisztérium nem járult hozzá a magyar osztályok költözéséhez. Az iskolában így délelőtti és délutáni váltásban kezdődött a tanév. Azóta a Királyhágómelléki Református Egyházkerület megkeresésére egyszerű többségi szavazattal az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) is úgy ítélte meg, hogy nem történt diszkrimináció Nagyváradon, ám az egyházban mindenki számára megnyugtató döntést szerettek volna, így aztán a tanévnyitó napján kiegészítő jegyzőkönyvet csatoltak a polgármesteri hivattal kötött szerződéshez. Ez felfüggeszti az eredeti szerződésnek azt a kitételét, miszerint az iskola magyar tantervű osztályait fogadják be az épületbe.

Miután július közepén ünnepélyesen felavatták a felújított bánffyhungyadi református templomot és a magyar tannyelvű bölcsődét-óvodát, augusztusban már csak a helyi tanáccsal megkötendő szerződés maradt hátra a tanévnyitóig. Az Erdélyi Református Egyházkerület díjmentesen ajánlotta fel az épületet a bánffyhungyadi magyar óvodai és bölcsődei csoportok számára.

„A kilenc osztályterem mellett van még két olyan termünk, amelyekben tantermet rendezhetünk be. Ha szükség van

rá, ha bajban vannak, két román tannyelvű osztályt is szívesen befogadunk” – mondta az MTI-nek Csűry István püspök, aki szerint a polgármester vállalta a még hiányzó minisztériumi jóváhagyások beszerzését ahhoz, hogy a tanítás a református egyházi épületben is megkezdődhessen.

Érdekes adalék az ügyben, hogy nemzeti kisebbségek nyelvén működő tanintézmények szervezése nem minősül szegregációnak a tanügyminiszter egy 2016-os rendelete értelmében, amiről viszont a jelek szerint sem a bánffyhungyadi politikusoknak, de még magának a minisztériumnak sincs tudomása.

Bár bosszantónak találja, hogy 10-20 év után is visszatérnek az oktatásban megoldottak hitt problémák, Kelemen Hunor RMDSZ-elnök úgy látja, hogy mind Bánffyhungyadon, mind Nagyváradon egyedi esetekről van szó, nem zajlik központilag irányított kampány a magyar oktatási intézmények ellen.

K. E.

Átköltözött a református egyház épületébe a nagyváradai Nicolae Bălcescu-iskola magyar tagozata és egy román osztálya

Átköltözött a református egyház által felajánlott épületbe a nagyváradai Nicolae Bălcescu Általános Iskola magyar tagozata és egy román osztálya – közölte az MTI érdeklődésére szeptember 13-án Rácz Beáta, az iskola igazgatója. Augusztus végén az iskolába látogató minisztériumi bizottság a szegregáció gyanúját vélte felfedezni abban, ha csak a magyar tannyelvű osztályok költöznének a Királyhágómelléki Református Egyházkerület (KREK) által ingyen felajánlott, a magyar állam támogatásával vásárolt és felújított épületbe. Ezért a tanévkezdés napján módosítani kellett az egyház és a polgármesteri hivatal közötti haszonbérleti szerződést. Az egyház elfogadta, hogy a 2022–23-as tanévre két román tannyelvű osztályt is befogad az épületbe. Az Ebihoareanul.ro portál azt közölte, hogy az iskola végül egy román osztály beköltöztetéséről döntött, de önkéntesen egyik osztály sem vállalkozott a költözésre. Ezért az iskola vezetése azt a döntést hozta, hogy a román elemi osztályok heti váltásban követik egymást a református épületben. A portál megállapította, hogy a váltásos rendszer senkinek sem jó. Rácz Beáta az MTI-nek elmondta, elsőként egy negyedik osztály költözött

be, és körvonalazódik a döntés, hogy nem lesz már szükség a heti váltásokra, mert ez az osztály marad. Korábban Csűry István református püspök úgy nyilatkozott, hogy az épületet a magyar tagozat teremigényeinek megfelelően alakították ki, és a tornaterem feláldozásával tudnak helyet biztosítani az utólag befogadott román osztálynak is. Rácz Beáta igazgató elmondta, végül a tornatermet is és az informatika labort is sikerült megmenteni. Az igazgatói irodának szánt termet alakították át tanteremmé, és így tudták befogadni a román tannyelvű osztályt is az épületbe. Az igazgató anél is inkább abszurdnak vélte a szegregáció vádját, mert a magyar tagozat korábban is az iskola főépületétől több száz méterre lévő külön épületben működött, a mostaninál sokkal rosszabb körülmények között. Akkor senkiben fel sem merült a szegregáció gyanúja. Hozzátette, ezt a minisztériumi vizsgálóbizottságnak is elmondta, de azt a választ kapta, hogy a múlttal nem kell foglalkozni. Rácz Beáta reményét fejezte ki, hogy a költözéssel mindenki számára megnyugtatóan lezárul a nagyváradai iskolaügy, és lecsillapodnak az ezzel kapcsolatban gerjesztett feszültségek.

„Időutazás” gyerekeknek a Kolozsvári Magyar Napokon

Nemcsak felnőtteknek szóló kulturális és szórakoztató programot kínált az idei Kolozsvári Magyar Napok, de a hagyományokhoz híven a gyerekek is találhattak kedvükre való eseményeket az augusztus 14. és 21. közt tartott rendezvénysorozatban. Összesen közel 200 ezren vettek részt a kincses város központjában zajló, nívós ünnepen, amely 450 eseményt kínált közönségének 60 helyszínen. A Farkas utcai Romkertben a gyerekek számára középkori vásári hangulatot teremtettek. Kézműves foglalkozások, lovagi sátrak, íjászat, számszeríjászat, vívásoktatás, reneszánsz kori népi és udvari játékok, hangszerkiállítás és bemutató, élő históriás és népzene, vásári mesejátékok várták a kisebbeket.

FOTÓK • JAKAB MÓNIKA

Szexuális neveletlenség az iskolákban

Mi az intimitás? Hol kezdődik az erőszak? Mondhatok nemet is? Hogyan kell azt? Tízévestől nagymamakorúakig igen sokszínű közönség követte az augusztusi Kolozsvári Magyar Napokon a Mentés Másként szexuális nevelést boncolgató beszélgetését, ahol szakértők, nevelők ismertették a hazai iskolák releváns valóságát, gordiuszinak látszó dilemmáit, és fogódzót kínáló ötlet is elhangzott.

Törvényszegés és a nagybetűs Tanítói Felelősség kényszerű megtagadásának lelkiismereti terhei között lavíroznak az a romániai tanár, aki értő lélekkel és mégoly szakmaisággal is próbál válaszolni a diákoktól a szexualitás témájában érkező kérdésekre, dilemmákra, természetesen bekövetkező élethelyzetekre. Mert ezek a felvetések előbukkannak szünetben, matekórán, rajzon, osztálykiránduláson, bárhogyan igyekszik is a domináns egyház nyomása alatt a hazai törvénykezés 14–15 éves korra tolni az iskolai szexuális felvilágosítás időpontját – amelynek akkor majdhogynem semmi értelme nincs, hiszen addigra a fiatalok nemcsak hogy már mindennek utánanézték az internet bugyaiban, de a téma bonyolult lélektani vetületeit teljesen figyelmen kívül hagyó, sokszor téveszméktől hemzsegó tájékozottságukat megingathatatlanul helyesnek tartják, és a szüleik által a valóságnál ártatlanabbnak vélt gyerekek közül igen sokan már a tűzkeresztségen is régen túlestek.

Nagyon nagy a baj – hangzott el többször is Solymosi Zsolt részéről, aki lelkészként és egy elit iskola nevelőjeként (a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium igazgató-tanára) első kézből szembesül a beszélgetés témáját képező kérdéskörrel, gyakorta gyors és hozzáértő beavatkozást igénylő igen éles helyzetekben. Nem udvariaskodott megállapításaival: szerinte szexuális neveletlenség uralkodik, az egyház nem sokat tesz azért, hogy ebből szexuális nevelés legyen, pedig fényévekre vagyunk attól, hogy egyáltalán felfogjuk, minek van kitéve egy 15 éves gyerek, mialatt a felnőttek nem mondanak/tesznek semmit ez ügyben, és ezzel egy időben nem látja a fiatalok védelmét biztosító burkot.

A felnőttek nemkívánatos gyakorlatainak látja a gyerekek érzelmi és szexuális életének infantilizálását Gegő Virág szociális munkás (Mentés másként pedagógia), aki erdélyi magyar tanárok körében zajló kutatás alapján háromféle értelmezését látja a szexuális nevelésnek: elterjedt hagyománya

„A szexuális nevelésnek ugyanúgy része kellene legyen az, hogy hogyan kapcsolódunk, kihez kapcsolódunk, mit jelent egy kapcsolat, hogyan mélyül el egy kapcsolat, mit jelent az intimitás.”

van az absztinenciaalapú megközelítésnek, amely a házasság előtti nemi élettől próbálja eltántorítani a fiatalokat; az átfogó szexuális nevelés főként a biztonságos szexuális viszonyokra irányul, és túlnyomórészt biológiai elemeket tartalmaz; a holisztikus megközelítés multidiszciplináris jellegű, a gyermekeket arra igyekszik felkészíteni, hogy biztonságos és felelősségteljes döntéseket tudjanak hozni a saját testükkel, egészségükkel, szociális-érzelmi életükkel kapcsolatban.

El lehet ugyan rejtteni dolgokat, de nincs értelme, mert valaki sérülni fog – mondta Illyés Magdolna, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézetének adjunktusa, aki szerint a hitoktatás és a szexuális nevelés nem zárják ki egymást. A tisztasági fogalmat csak abban az esetben látja

járható útnak, ha az a fiatal saját szabad – és kellőképpen tájékozott, felvilágosult – döntésén alapul.

Van is, nincs is szexuális felvilágosítás az iskolában

Az első szexuális felvilágosító foglalkozásokat az ezredforduló táján tartották az iskolákban – idézte fel László Éva, a BBTE Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézetének egyetemi adjunktusa. Azóta ezeket egyre több ellenőrzés és feltétel övezi, de annak örültek, amikor a tanfelügyelőség meg akarta ismerni a folyamatot, és azt sem kifogásolja, hogy az iskolai szexuális nevelést szülői beleegyezéshez kössék. A beszélgetés résztvevői egyöntetűen kíváncsiaknak tartják, hogy a gyermekek szexuális nevelése kapcsán a szülők is tájékoztatást kapjanak annak mikéntjéről, a hatékonyság érdekében szükséges a szülőkkel valamennyire közös viszonyulás-rendszer, közös nyelv kialakítása. Hasonlóképpen a szexuális nevelés kapcsán a meghívottak egyaránt a holisztikus, multidiszciplináris megközelítést tartják helyesnek, amely annak legkülönbözőbb aspektusait érinti a biológiai, pszichológiai, társadalmi és jogi kérdésekkel bezárólag.

A szülők iskolája kiváló kommunikációs lehetőség, egyebek mellett képes tudatosítani a problémák sokrétűségét, súlyosságát. Sokszor nemcsak a gyermekek, de a szülők, tanárok sincsenek tisztában alapvető fogalmakkal, a legelemibb az intim testrészek megfelelő megnevezésének hiánya. László Éva személyes családi történetet osztott meg, miszerint sok évtizeddel ezelőtt egy felmenője paráznságot győnt a templomban, az elképedt plébános visszakérdezésére részletezte:

cukorkát csent a kamrából. A paráználkodás fogalma ma sem tisztázott, napjainkban is van tanító, aki azt válaszolja a gyermek érdeklődésére: a paráználkodás meztelenkedést jelent – egy ilyen ügyetlen válasz pedig nem kevés traumát és sok-sok terápiás órát jelenthet a későbbiekben.

Bűnbeesés?

Etikatanárként Solymosi Zsolt azt tapasztalja, hogy a diákok keresik a forrásokat, nagyon tájékozottak, ám információik sokszor tévesek (pl. a fiú veszi be a fogamzásgátló tablettát). Mint mondta, szerencsések azok a gyerekek, akikkel a szüleik beszélgetnek a nemiségről, akár addig elmenően, hogy mit jelent a férfiasság, nőiség, mikor minek van a helye, mikor érzi majd, hogy meg van erre érve, mit engedünk, mit nem engedünk. Veszélyesnek tartja rossz kézbe adni a szexuális nevelést. „Vannak nagyon buta szexuális felvilágosítást tartó kollégák, ha óra végén felfújuk az óvszereket, lufinak használjuk és nagyokat röhögünk, az többet árt, mint segít” – magyarázta. A hatékony szexuális nevelést testi-lelki kapcsolati skálán zajló folyamatként képzelem el, amely korrekt, tudományos információkat átadó eszköztárral rendelkezik, és képes a korának megfelelő módszertannal és szinten a gyermekben tudatosítani olyan egyszerűnek tűnő fogalmakat, mint az intim zóna, intim szféra, mit mire használunk és mikortól stb. Az egyházak hozzáállásának legnagyobb hibáját abban látja, ha a szexualitást a bűnnel azonosítják, amelybe ha beleestünk, kijönni már nem lehet belőle. A vallásos és szexuális nevelés dilemmája kapcsán úgy véli: a tizenéves elsősorban tinédzser, és csak azután katolikus, unitárius. Megjegyezte, hogy a világ legfiatalabb nagymamája 23 éves és romániai, a közhiedelemmel ellentétben a legtöbb kiskorú anya nem roma származású. Szerinte nincs helye a szélsőségeknek ebben a témában, az absztinencia sem járható út, a világhálózhoz, közösségi médiához való hozzáférés törvényszintű korlátozása sem jelent hatékony megoldást. Az első szexuális együttléttel a nászéjszakáig várni szép elképzelés, de nem ideális, nem hatékony. Mint mondta, meggyőződése, hogy akik ellenzik az

ilyen típusú beszélgetéseket az iskolában (utalt itt a felvilágosítást a nyilvános térben vehemensen ellenző ortodox egyházra, illetve általában a szélsőségesen konzervatív-keresztény álláspont követőire), azok „semmilyen szexuális felvilágosítást életükben nem kaptak, és nem is hajlandóak kapni, Krisztusnak jobban örülnek, és az úgy rendben van, de Krisztus nem fogja meggátolni őket abban, hogy teherbe essenek 12 évesen”. A szexuális nevelés egyetlen tantárgyba bezsúfolását elképzelhetetlennek tartja Illyés Magda, mert elválaszthatatlan a személyiségfejlődéstől és az egésznek a kapcsolati dimenziójától. „A szexuális nevelésnek ugyanúgy

A szakemberek megvalósíthatónak találták egy szakmai platform létrehozását, mely a szexuális neveléssel kapcsolatban felmerülő (orvosi, pszichológiai, jogi stb.) kérdésekben eligazíthatná a pedagógusokat.

része kellene legyen az, hogy hogyan kapcsolódunk, kihez kapcsolódunk, mit jelent egy kapcsolat, hogyan mélyül el egy kapcsolat, mit jelent az intimitás, milyen fokai vannak, hogyan viszonyulok a saját testemhez, van-e elég önbizalmam ahhoz, hogy el tudjam mondani, mit szeretnék. Tehát ez olyan téma kellene legyen, ami a legtöbb tantárgyban megkerülhetetlen” – mondta. A BBTE adjunktusa pontosította, hogy a tanárképzés tantervét a minisztérium határozza meg, az egyetemnek csupán arra van lehetősége, hogy az így meghatározott kereteket alkalmanként a szexuális nevelés módszereit, eszköztárát ismertető képzésekkel is feltöltse.

Szex is, segélykiáltás is

A kérdés megnyugtató rendezése nem körvonalazódik, sőt ezzel ellentétes történések tanúi vagyunk: már csak államfői kihirdetésre vár az RMDSZ képviselői által is egyetlen kivétellel

megszavazott törvény, amely szülői beleegyezéshez köti, és csak 8. osztálytól engedélyezi a szexuális felvilágosítást az iskolákban. Mindeközben a kolozsvári iskolák tanárai indecensképek internetes továbbküldésével, tinédzserterhességgel, a kamaszok körében terjedő nemi betegségekkel, a szűzhártya épségének megőrzését talán biztosító módszerekkel szexuális életet élő fiatalokkal és problémáikkal szembesülnek. Nagyon sokan elfordulnak ettől a tananyag leadására szorítkozva, akik viszont segítenének, kénytelenek karizmájukra támaszkodva többnyire hályogkovács módjára tenni, ráadásul gyakran törvényes és dogmatikus falakba ütköznek. Pedig a járvány alatti bezártság időszakában több száz tinédzser lógott éjjel egykor a világhálón a kolozsvári *Midnight Caller* (kilencvenes évekből, itthon is népszerű amerikai sorozat egy exrendőrből lett rádiós műsorvezetőről, aki éjjeli lelki segély-szolgálatot működtet élő adásban) névtelen hozzászólásokat lehetővé tevő találkozóin, valós, gyötrelmes vívódásaikra és súlyos problémákra keresve a választ – itt éppen jó helyen. Minél kevesebb esélyt biztosítunk fiataljainknak a helyes eligazításra, annál nagyobb valószínűséggel kényszerítjük őket rossz választásokra.

Két óra elteltével a túl szűk térbe szervezett beszélgetést befejezni nem lehetett, csak a folytatás szükségességének biztos tudatában berekeszteni. S hogy jó hírrel búcsúzzunk: résztvevői kezdeményezésre a kerekasztal-beszélgetésre meghívott szakemberek megvalósíthatónak találták egy szakmai platform létrehozását, mely a szexuális neveléssel kapcsolatban felmerülő (orvosi, pszichológiai, jogi stb.) kérdésekben eligazíthatná a pedagógusokat. Bár a váratlan felvetésre konkrét vállalás nem is történhetett, Illyés Magda szerint a tanárképző tudna ehhez platformot biztosítani, Jakab Villó Hanga moderátor pedig azt ígérte, hogy a beszélgetést szervező Mentés másként pedagógia figyelemmel követi az ötlet megvalósulását.

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

Kutyaterápiás foglalkozásokkal segítik a gyermekek fejlődését

Színházsarokkal, oktatókonyhával, műhelyfoglalkozásokkal és számos alternatív programmal segítik a diákok fejlődését a Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájában Kolozsváron. A fellegvári magyar tannyelvű oktatási intézményben az elmúlt két évben kutyaterápiás foglalkozásokat is tartottak, a tapasztalatokról az iskola oktatói beszéltek a nyári szünetben.

Noha nagyvakáció volt, a kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájának udvarán ottjártunkkor nagy volt a sürgés-forgás, munkások dolgoztak az új melléképületeken, amelyekben ettől a tanévtől a Kolozs Megyei Tanács támogatásának köszönhetően korszerű technológiai eszközökkel felszerelt osztálytermek, művészeti neveléshez és barkácsolótevékenységekhez kialakított helyiségek, gyógytornaterem és egyéni fejlesztőszobák állnak az Erdély több megyéjéből érkező diákok rendelkezésére. A hallássérült gyerekek oktatásában több mint százéves hagyománnyal rendelkező, magyar tannyelvű intézményben 16 osztály működik, a siket gyerekek mellett értelmi fogyatékos és autista gyerekek is itt tanulják meg a betűvetést és számolást, valamint a mindennapi élethez szükséges készségeket is itt sajátítják el szakképzett gyógypedagógusok segítségével.

Az iskolában igazi vakációs hangulat uralkodott, a vidám színűre festett, modern taneszközökkel felszerelt osztálytermekben csak az oktatók végezték szünetes teendőiket, a bentlakó gyerekek hazamentek a nyári szünetre. A Kozmutza Flóra múlt században élt pszichológusról, a magyar gyógypedagógia megújítójáról, számos szakkönyv szerzőjéről, József Attila műsájáról elnevezett fellegvári speciális iskolában differenciált, egyénre szabott oktatás zajlik kis csoportokban, ezenkívül színházsarok, kerámiaműhely, oktatókonyha és számos művészeti és alternatív oktatási tevékenység segíti a diákok fejlődését. Ezek a programok két éve kiegészültek kutyaterápiás foglalkozásokkal

is, amelyek tapasztalatairól Péter Ildikó aligazgató, Dózsa Mónika és Gherman Cristina gyógypedagógusok beszélt. Elmondták, első körben huszonegy 0–8. osztályos diák vett részt a Közösségért Alapítvány és a Mol Gyermekegyógyító Program által finanszírozott foglalkozásokon, a tavalyi iskolai évben pedig harminc gyerekkel tartottak terápiás órákat, melyek keretében a diákok rezilienciájukat és indulatkezelési képességeiket fejleszt-

Két év kutyaterápiás foglalkozás után látványosan javult a gyerekek viselkedése, viszonyulása a különböző helyzetekhez. Volt olyan gyerek, aki a tevékenységek elején a fizikai kontaktust nem is szeretne volna felvenni a kutyával, egyszerűen nem érezte annak az igényét, hogy megsimogassa, a végén pedig azt mondta, hogy alig várja, hogy visszajöjjen Szellő, és folytatódjanak a kutyaterápiás programok.

hették, együttműködést, kommunikációt tanulhattak. A kutyás tevékenységek nagy népszerűségnek örvendtek a gyerekek körében, ezért bíznak abban, hogy a jövőben is kapnak támogatást, és folytatni tudják a megkezdett munkát.

Szavakba öltetni az érzelmeket Szellő segítségével

Az állatasszisztált terápiás foglalkozások elsődleges célja az volt, hogy az órákon a gyerekek megtanulják azonosítani

és verbalizálni az érzelmeiket, majd az itt tanultakat beépítsék a mindennapi életbe. „Speciális nevelési igényű gyerekekről lévén szó, nehezen megy nekik, hogy elmondják, mit éreznek, a legtöbb esetben nem tudják, hogy mihez kezdjenek az érzelmeikkel, ezért arra fektettünk hangsúlyt, hogy elsősorban felismerjék és meg tudják mondani, mit éreznek, és tudják ezeket az érzelmeiket kezelni. A második körben már léptünk egyet, és indulatkezelési technikákat, konfliktus- és stresszkezelést próbáltunk számukra tanítani Szellő kutya segítségével” – fejtette ki Péter Ildikó aligazgató.

A foglalkozásokon a kutya eszközértékű, ugyanis az állat maga még nem jelent terápiát, hanem katalizátorként működik: részt vesz a tevékenységeken, és felgyorsítja a folyamatokat, olyan dolgokra veszi rá a gyerekeket, amelyeket jól bejáratott gyógypedagógiai eszközökkel nehezen lehet elérni. „Például ha egy gyerektől azt kérjük, hogy egy konfliktus kapcsán mondja el, mit érzett, és mit miért csinált, nem biztos, hogy szívesen teszi, ellenben, ha Szellő kérdezi meg tőle, teljesen más érzelmi és akarat állapottá kerül. Játékosabbá lehet tenni az érzelmfelismerést és -megnevezést épp azzal, hogy a kutya állandóan ott van, és ráhangolódhatnak. Ezenkívül azt láttuk, hogy a türelem és a késleltetés sokkal jobban működik, ha kontaktusban vannak a kutyával, könnyebben veszik figyelembe, hogy Szellőnek az a jó, ha sorra beszélnek hozzá, sorra simogatják meg, és nem rohanják le” – mondta Gherman Cristina.

Rituális köszönés, simogatás, kézfogás

Szellővel az órák előre meghatározott forgatókönyv szerint zajlottak: rituális köszönés után mindenkihez odament a kutya, és egyenként megsimogatták, majd kezét fogták Fülöp Csilla kutyafigyelővel, gyógypedagógussal, Szellő gazdájával. „Ennek abban volt fontos szerepe, hogy a gyerekek megtanultak kívánni, és

annak ellenére, hogy mindenki első szeretett volna lenni, tudták késleltetni az igényeiket. Szépen működött ez a folyamat, a kutya nagyon jó motivációs eszköz volt arra, hogy egyszerűnek tűnő célokat is el tudjunk érni” – részletezte Péter Ildikó. Az érzelmi intelligenciát fejlesztő, mozgásos foglalkozások ugyanígy rituálészerűen fejeződtek be, ahol a gyerekek visszajelezhettek, hogyan érezték magukat oly módon, hogy Szellő palástjára különböző, érzelmeket kifejező arcocskákat ragasztottak.

A tevékenységekre több osztályból érkeztek a diákok, ami azért is volt jó, mert így megtanultak nagyobb csoportban működni, nem csak az osztályközösségben, ismerős közegben, ahol a diákok ismerik egymást, és a tanár is nagyon jól ismeri az igényeiket, és azokhoz alakítja a mindennapi programot.

„Nagyfokú rugalmasságra is szükség volt ezeken a foglalkozásokon, ugyanis a diákoknak fel kellett ismerniük, hogy egy közösségben mindenkinek vannak igényei, amiket össze kell hangolni, ezek a készségek pedig a későbbiekben a társadalmi beilleszkedéshez is hozzájárulnak. Ebben volt jó segítség és motivációs eszköz a kutya” – mondta Dózsa Mónika.

Beépítik a tanult készségeket a mindennapi életbe

Két év kutyaterápiás foglalkozás után látványosan javult a gyerekek viselkedése, viszonyulása a különböző helyzetekhez. Volt olyan gyerek, aki a tevékenységek elején a fizikai kontaktust nem is szeretne volna felvenni a kutyával, egyszerűen nem érezte annak az igényét, hogy megsimogassa, a végén pedig azt mondta, hogy alig várja, hogy visszajöjjön Szellő, és folytatódjanak a kutyaterápiás programok. „Szakemberek szerint a kutya iránt érzett empátiát transzferrel át lehet vinni az emberi kapcsolatokba is. Mi is azt szerettük volna elérni, hogy ha a gyerekek már tudnak figyelni a kutyára, akkor a következő lépésként egymásra, szélesebb körben a körülöttük lévő közösség tagjaira is figyelni fognak, és empatikusabbak lesznek” – fejtette ki Péter Ildikó. Gherman Cristina elmondta, épp tinédzserkorú osztálya van, így azt látja, hogy ez a fajta terápiás program diákjai számára nagyon megrövidítette az utat az érzelmi tudatosság felé, hogy megértsék

az érzelmi etikettet. „Nagyon szépen beépült a szókincsükbe az érzelmet megnevező szókészlet, árnyaltabban tudják felismerni és kifejezni az érzelmeiket, sokkal korábban tudnak segítséget kérni. Gyakorlati haszna a foglalkozásoknak az lenne, hogy azelőtt tudjanak segítséget

figyelmet az alapítvány önkéntesei. „Próbáljuk egymásba építeni ezeket a projektlehetőségeket, mert úgy gondoljuk, hogy ezekkel a kis tudás- és empátiareszkekkel ők jobban meg fogják közelíteni az egészséges embert és az átlagot. Mert lehet, hogy nem fognak labdába rúgni

Szellő kutyával tanulták meg a kolozsvári kozmutzás gyerekek, hogy mások igényeit is figyelembe vegyék

kérni a gyerekek, mielőtt már késő lenne, hogy segítség és proaktív dolog legyen, ne reaktív. Én úgy látom, hogy a diákjaim a kutyaterápiás foglalkozások révén megtanultak időt és teret kérni egymástól arra, hogy megéljenek érzelmeiket, vagy megnyugodjanak érzelmi állapotokból” – tette hozzá.

Felhívják a figyelmet a felelős állattartásra is

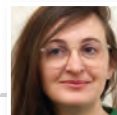
Az állatasszisztált tevékenységeknek attitűdformáló szerepük is volt, ugyanis a programban odafigyeltek arra, hogy a diákok a felelős állattartásról is tanuljanak. Dózsa Mónika elmondta, diákjaik nagy része mélyszegénységben élő családokból jön, ahol a kutyákra egyáltalán nem figyelnek, így sok esetben a gyerekek nem is tudják, hogyan kell gondoskodni egy állatról. Egy Erasmus-program keretében kutyamenhelyen is jártak, ahol szintén a felelős állattartásra hívták fel a

matek- vagy logikai készségeket illetően, de attitűdben, érzelmi kiegyensúlyozottságban igen” – fogalmazott a gyógypedagógus.

Hozzátette, az állatasszisztált tevékenységeket a hagyományos tantervbe is be lehet építeni, ugyanis az állat csak eszköz, és bármilyen tanulási-nevelési, szociális tevékenységben részt vehet interakciós félként vagy akár díszlet-elemként. Ez azonban bonyolult folyamat, mert hosszas a kutyát kiképezni, és kell egy gazdája legyen, aki csak rá figyel. Intézményes keretek közt nehéz ezt megvalósítani, így a fellegvári iskolában inkább arra törekednek, hogy programszerűen szervezzenek kutyaterápiás foglalkozásokat.

DEÁK SZIDÓNIA

dkszidonia@gmail.com

Last minute-ek ideje: gyorsutazásaink Turistaországban

Az idén nem úgy alakult a nyári vakációnk, ahogy azt előre elterveztem. Többször is változott vagy meghiúsult a forgatókönyv. És most is azon gondolkodom, hogy ezek a helyzetek pont azokat a vonásaimat csalogatták elő, amelyeket az anyaságom kezdetétől rendszeresen és módszeresen hanyagolok: a spontaneitásomat és az állandó újratervezésre való készségemet.

A parajdi szállóige

A sztori már június végén elkezdődött, amikor Leával buszos görögországi kirándulásra kellett volna mennünk, azonban lebetegedtem, és lemaradtunk róla. Utolsó pillanatban – ha már a gyermeknek megígértem – gyorsan kiválasztottam egy „sós helyet”, ahol nem kell a napon szénné perzselődni, így futottunk

**Szerintem annyi lazac
Parajdon nem is volt, mint
amennyit mi ott estén-
ként megeszegettünk,
úgyhogy még a szovátai
Medve-tóból is mind ki-
foghatták.**

el Parajdra. Családos hely volt három medencével, így ott áztattuk magunkat három napig sok más hazai, népes, nagyszülőkkel is „felfegyverkezett” miliőben. Lea teljesen zenhangulatban volt, mondogatta is, hogy „anya, én meg a víz elválaszthatatlanok vagyunk”, amire nekem az volt a replikám, hogy „én meg víz viszont nagyon is elválaszthatók”. Aztán ezt fejlesztettük parajdi szállóigévé, különbözőségünk legfőbb ismérvévé, amíg órák hosszat áztunk a különböző medencékben.

Parajdon mesés volt, kieltük a helyi-eket lazacukból, engem pedig kiscsalá-duk költségvetéséből, hiszen Lea csak

A Szivárvány tündére hagyományos viseletben Turistaországban

• BARTHA LEA REBEKA, 6 ÉVES

és kizárólag ezt az elit táplálékot volt hajlandó magához venni teljes idő alatt, semmi egyebet. Nyilván az adag szé- kelyföldi volt, úgyhogy én is degeszre ehettem magam a Lea maradékából. Amikor a pincérek látták, hogy köze- ledek az eléggé hangos, göndör rövid hajú leánykával, már kapták is elő a la- zacarzenáljukat. Nagy sikerélményük lehetett, hogy Leának ennyire kiszá- mítható szenvedélyei vannak. Mind- eközben én viszont a bankkártyámat kaptam elő, mint egy jól idomított kato- natiszt. Szerintem annyi lazac Parajdon nem is volt, mint amennyit mi ott estén- ként megeszegettünk, úgyhogy még a szovátai Medve-tóból is mind kifoghat- ták, hogy Leának nehogy fapados csir- kecombot kelljen vacsoráznia valamely prózai helyi baromfineveldéből. Mit tesz ilyenkor a tapasztalat szülő? Hát nyilván örül annak, hogy a gyermek eszik, és nem panaszkodik a gasztro- nómiai egyhangúságra.

Szülői teljesítménymutatók

Na, hát így telt el a vakáció első fele, amely sok nyári gyermekfoglalkozásba torkollott: Lea énekelt a *Dávid és Gó- liát* című musicalben a brassói baptista közösség szolgáltatta egyhetes »kép- zés« után, kicsit visszafutott nyári prog- ramra az ovijába (ahonnan június elején kicsengették), utána pedig nyári iskolai kalandozás keretében még a Cenket is megmászta csoportos kirándulásként. Ezt követte egy teljesen spontán, kéthe- tes vakációs akció: a báránymimlő. Erről annyit kell tudni (mindamelllett, hogy a betegeskedés első három napja szenvedés volt a teljes családnak), hogy Lea megle- hetősen elégedetlen a kór elnevezésével: „anya, láttál te már valaha hólyagos bá- rányt?!” – kérdezte tőlem csodálkozva, egyben érvelve arra, miért nem szabad használnom a megnevezést. Úgyhogy a továbbiakban nagyon oda kellett figyel- nem, nehogy a jelenlétében báránymim- lőnek nevezem a báránymimlőt, mert

ebből iszonyatos csetepaté tudott kerekíteni egyszerűen.

Mindeközben én a háttérben azzal foglalatostkodtam, hogy valami tengeri nyaralást is összeszervezzek a leányomnak, ha már azt olyan szépen megígértem neki még a tavasszal. Ilyen tekintetben a szülői mivoltot úgy tudom elképzelni, mint

No, de azelőtt belekóstoltunk még a segesvári interkulturális fesztiválba, a ProEtnicába, amelynek tizennyolcadik kiadása mindkettőnk számára az első. Ezt a fesztiválozást Lea részéről úgy kell elképzelni, hogy két napig ott rostokolt a várban felállított színpad mellett és előtt, és végigkörtáncolta az

nem ürt. Ilyen attrakcióból pedig mérhetetlen mennyiségű akad, és minden szégyenérzettől mentes tarifákon ezen az „eufórikus” üdülőtelepen, amely helyett jövőre egyértelműen Vama Vechét fogjuk majd választani. Észak-Eufória az idény végén is nagyon zsúfolt, mindössze annyi a pozitívuma, hogy 200 méterenként visít fel egy kisgyermek, így minket sem szólítanak meg vagy néznek ki különösebben, ha Lea valami apróság miatt irdatlan patáliát csap.

Imába foglalt kürtőskalácsok

Vakációs beszámolóim utolsó sorait immáron a Konstanca-Brassó-vonatháton fogalmazgatom, és észrevételeznem kell, hogy a vakációs hun hordák éppen elhagyják Dobrudzsát, az ömlesztett vagonban ugyanis teljes hangerővel zeng a *Boci, boci tarka...* és ezúttal nem mi vagyunk a tettesek (Lea

Előbb majdnem Rodoszra, aztán szinte Krétára, végső elkeseredésünkben pedig Costa Bravára szálltunk volna, ha le nem törték volna a szárnyainkat a nagyon is megnevezhető, álomrontó alakulatok.

Sellő és tengeri manó

egy kizárólag profi szolgáltatásokra szakosodott utazási iroda tevékenységét, amelynek folyamatosan veszélyben van a hite. Nos, ilyen vihar tépázta volt az én tengergyártó hitelem is egész nyáron. A légitársaságok ugyanis egy cseppet sem törődtek azzal, hogy nekem pontos szülői teljesítménymutatóim vannak, ezek pedig nem képezik alku tárgyát, és szerre törölték a Leának beharangozott repülőutakat, mintha azok mindig is csupán egy utazási mesekönyv lapjain szerepeltek volna.

Észak-Eufória

Előbb majdnem Rodoszra, aztán szinte Krétára, végső elkeseredésünkben pedig Costa Bravára szálltunk volna, ha le nem törték volna a szárnyainkat a nagyon is megnevezhető, álomrontó alakulatok. Így lyukadtunk ki, nagyon gyors és nagyon intenzív keresgélés után Észak-Eufórián, amit én viccesen csak Észak-Eufóriának nevezek, ha már ennyi maradt a tengeres álunkból, kifizethető eksztázisunkból.

összes fellépő kisebbség folklórkincsét: tatárok, törökök, görögök, zsidók, magyarok, szerbek, olaszok és horvátok voltak az idén a „terítékünkön”. Leám nagyon elégedett volt az első négy közösséggel, és nagyon elégedetlen az utóbbi négygel, amely a néptáncbemutatója után nem táncoltatta meg a lelkes, táncos lábú közönséget. Jövőre Segesvár rögzített programpont, ezt Lea nyomatékosan megígértette velem.

Észak-efóriai ittlétünk utolsó napján írom e sorokat, tanévnyitó előtt három nappal. Egy tengerre néző teraszon színpantom be közben azt a tengerillatot, amit egy egész évre bespájolni szándékozom. Nagyon örülök közben, hogy a megkuporgatott anyagiakból Leában sikerült az Észak-Eufóriára száműzött, tehetős szaúdi sejk benyomását keltennem (ez a felépített imázs csupán később fog visszaütni). Minden gyermekcsalogató és szülőkopasztó attrakcióra befizettem neki ugyanis, amíg a családi kincstár ki

orosz rajzfilmjeihez elhoztuk a fülhallgatót, hogy nehegy az utazás zaja bekarvarjon a szereplők replikáiba, amelyeket a leányom nem ért különösebben, de attól még zavaró számára).

A vonaton pihentetve – három nagyon sűrű, tengeri nap után – imába foglaltam a csíkszeredai kürtőskalácsosokat, akik ott sütögették a portékájukat a szállodánkkal szemközt, így pedig biztosíthatam a gyermekem reggelijét. Vakációban ugyanis megszeghető az a szabály, hogy „reggelire nem eszünk édességet”. Bár az is igaz, hogy olyan rengeteg alternatívám nem volt a szabályszegésre...

BARTHA RÉKA

bartha.reka.emese@gmail.com

Patina

A mi iskolánk patinás iskola. Négyoszögű udvarán fehér-fekete maskarába bújva összegyűlünk, van beszéd, taps, ének, komolyság, a szeptemberi napsütésben érezzük elmúlt századok szelét. A szelet leginkább az emeleti folyosókon érezzük, miután lejár az évnitő, és végre szabadon üvöltve végigömlünk a patinás érettségi tablók között.

Ránk szólnak, persze, hogy ez itt tanintézmény, a vakációs örületet hagyjuk az évszázados falakon kívül, megkezdődött az iskola, ha nem vettük volna észre. Észrevettük, mert fehér térdzoknit kellett húzni, meg fészülködni kellett, sajnos, és ez meglátszik, mert ma még kilátunk a fejünkbe, mivel az évnitő emberi időben kezdődött, nem hajnalban keltünk.

Rengeteg hát az energiánk, kialudtuk magunkat, és nem, a vakáció nem ment ki még belőlünk, a talpunkból egyáltalán nem, azért csattog oly frissen a folyosó kövén, a torkunkból sem, így vadlovak módjára nyerítünk, fölöttünk a falon süvít a múlt szele, fekete keretes pápaszemmel bámulnak ránk régi latin- és mennyiségtanár urak.

Süvítünk, csattogunk, zoknink beleakad a padlásfeljárót őrző rácsból kiálló szögbe és elszakad, lesz otthon haddelhadd, nem megmondtam, fiam, hogy fogd vissza magad, ez volt az egyetlen normális zoknid! Tiszta szerencse, hogy kiszakadt, ezt a rusnya lukat az úristen sem képes befoltozni, egyetlen normális zoknink sincs többé, újjé!

Nincs még tankönyvünk, füzeteink sincsenek, egészen szabadnak érezzük magunkat, bár hamarosan ránk testálják a spárgával összekötött tankönyvcsoomagokat, és akkor otthon kezdődik a papírvágás és címkenyálazás, mindent be kell borítani, merő violalila papírforgács lesz az egész szoba.

Lázás fogadások köttetnek. Törökverő derékszögű vonalzóval jön-e órára Jutka néni? Hány perccel becsöngetés után mondja ki Ackermann, hogy „színtelen, szagtalan, sárga, bűdös gáz”? Akaszt-e föl valakit Gyula bácsi a fogastra? Klein vigyorog, erre a tételre nem érdemes fogadni, úgy lesz, ahogy ő akarja!

Azt azért sürgősen meg kell írásban tárgyalni, hogy ki kibe még, már, már nem, már megint szerelmes

Almát rágcálunk, felülünk a pad tetejére, két pad tetején ülve kupaktanácsba tömörülünk az elemek patinás periódusos rendszere alatt, megtárgyaljuk, ki volt magyarnémetcsehbe, ki lubickolt a Fekete-tengerben, kit meg csak falura adtak bérbe idénymunkásnak a drága, jó szülők.

Belép az oszi, szánkából kifordul az alma, mindjárt kapunk egy patinás nagy pofont, ha észreveszi, ki nem állhatja, ha jelenlétében zabálunk. Idén sajnos alkotmánytant is tanulunk majd, de szerencsére marad a mértan, Jutka nénivel egész évben a három merőleges tételét használjuk majd, mindegy,

mit kell bebizonyítani, keresd a három merőleget, oszt minden megoldódik!

A mi iskolánk patinás iskola, egy csomó érzés kifakult a nyári hónapok alatt, toldozzuk-foldozzuk kidőlt-bedőlt barátságainkat és vadiúj titkos ábécéket gyártunk, mert első nap ide vagy oda, azt azért sürgősen meg kell írásban tárgyalni, hogy ki kibe még, már, már nem, már megint szerelmes. Ez a legfontosabb, szép, szeptemberi patinát nyer a szívünk, és nagyon reméljük, hogy a vakáció soha nem megy ki belőle!

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Népi kultúra az elidegenedés ellen

Soha ennyi családot nem mozgatott meg az augusztusban tartott Vásárhelyi Forгатag, mint idén. Ez köszönhető volt a marosvásárhelyi vár miliójének, varázsának, természetesen a jó időnek is, de kiváltképp azoknak a családi és gyermekprogramoknak, amelyet az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány a Folkudvarban, a Forгатaghoz csatlakozó partnerszervezetek a Csicsergőben, illetve a rendezvény támogatói kínáltak három napon át.

Gyerekközpontú rendezvények

Az idén végre a legmegfelelőbb helyen sikerült megszervezni a Vásárhelyi Forгатagot, a várban, amelynek falai között biztonságban érezhette magát a szülő is és a gyerek is. A számos családi rendezvény közül ki-kí választhatott magának valót, volt kézműves tevékenység, bábszínház, színház, énektanulás és tánc, valamint

Ahogy Jakab Orsolya főszervező is hangsúlyozta, nem fesztiválként, inkább családi rendezvényként definiálják a Vásárhelyi Forгатagot, ezen a téren is sikerült idén kiteljesedni.

legóváros is. A gyerekek szabadon játszhattak, futkározhattak, nem kellett attól tartani, hogy kiszaladnak az utcára, különben is, olyan programkavalkád volt, hogy senki nem unatkozott. „Délelőtt 10 órakor jöttünk ki a várba, és este 6-kor mentünk haza. A gyerekeim mindenben részt akartak venni, mindent kipróbálni. Ilyen gyerekközpontú rendezvényen még nem voltunk, mint a Vásárhelyi Forгатag” – mondta egy édesanya. Hasonlóképpen fogalmazott egy másik szülőpáros, akiknek a gyerekei a néptáncot és az énektanulást részesítették előnyben. „Gyönyörű népdalokat tanultak, szépen táncoltak, figyelték a nagyokat, hogy azok, hogyan

táncolnak és énekelnek. Teljesen felöltődünk ez alatt a pár nap alatt, igazi élmény volt ott lenni a vár falai között” – mondták a szülők.

Az együvé tartozás, a közösségépítés volt az egyik célja a Forгатagnak, amit sikerült is elérnie. Ezt erősítették meg a szervezők is, akik közül Kelemen László, az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány elnöke, a népművészeti programok irányítója kifejtette, az elidegenedés ellen a legjobb módszer a népi kultúra. A népdal, a néptánc, a hagyományos népi mesetersegek megismerése és elsajátítása, az élő mese ezt szolgálja. A jövő a legfontosabb az alapítvány számára – fejtette ki, ezért a fiatalokra, kisgyerekekre, kamaszokra koncentráltak, arra, hogy a helyi értékeket, a szokásokat ne tévesszék szem elől, figyeljenek azokra, éljenek azokkal. A globalizáció és a lokális értékek között egy egészséges egyensúly megteremtésére és megőrzésére kell törekedni – mondta a kiértékelő sajtótájékoztatón, hangsúlyozva a sikert, ami a 9. Vásárhelyi Forгатagon kísérte a népművészeti rendezvényeket. A várszínpad és a színpad előtti tér a néptáncnak adott helyet, ahol a legkisebektől a legnagyobbakig, az amatőröktől és kezdőktől kipróbálhatták magukat a táncosok, vagy táncot tanulhattak a profiktól – mondta.

Az összetartozás érzése

A Folkforгатagon, a Maros Művészegyüttes által szervezett folknapon, a néptánc, népdalé, muzsikáé és jókedvé volt a főszerep. Táncos talpú ifjúsági csoportok lakták be a Vár udvarát, akik Maros megye különböző vidékeiről érkeztek. A jókedvet a Maros Művészegyüttes zenekara biztosította, figyelmet fordítva az énekelni vágyókra is, Kásler Magda irányításával népdalokat is tanulhattak a legkisebbek.

Ahogy Jakab Orsolya főszervező is hangsúlyozta, nem fesztiválként, inkább családi rendezvényként definiálják a Vásárhelyi Forгатagot, ezen a téren is sikerült idén kiteljesedni: a gyönyörű vár udvara biztonságos környezet volt a gyermekek és családok számára, ráadásul a

kicsi, nagy, idős és fiatal is kedvére válogathatott a színes programok közül. „Célunk a továbbiakban is az, hogy értéket teremtsünk, közösséget, a közösségi érzést, az összetartozást erősítsük” – jelentette ki a főszervező.

Az újdonságok között, amelyekkel minden évben igyekeznek előrukkolni, Molnár Imola programkoordinátor elmondta, idén kiemelten figyeltek a fiatalok megszólítására, elsősorban esti szórakozást, egy tematikus afterbulit szerveztek számukra, de napközben is igyekeztek őket érdeklő programokkal lekötöni. Beszélgettek például a globális felmelegedésről, a

A gyerekek szabadon játszhattak, futkározhattak, nem kellett attól tartani, hogy kiszaladnak az utcára, különben is, olyan programkavalkád volt, hogy senki nem unatkozott.

filmrendezésről, a rajzfilmrendezésről, a felnőtté válástól a szexuális nevelésig, vagy a megfelelni vágyásról, a különböző függőségekről és még sok más érdekességről, amely a tizenéveseket érdekelheti. A szakemberektől kérdezni is lehetett, sőt olyan körülményeket is biztosítottak a szervezők, ahol a tinédzserek a számukra érzékenyebb kérdéssel fordulhattak a szakértőhöz anélkül, hogy pirulniuk kellett volna.

Az idei forгатagon első alkalommal sikerült együttműködni a Mathias Corvinus Collegiummal, valamint a Petőfi Kulturális Ügynökséggel is, így a tehetségfejlesztés és a kreativitás is nagy hangsúlyt kapott a rendezvények sorában.

MOLDOVÁN ZENKÓ
zenni13@yahoo.com

Több évtizede érettségizett szatmári vén diákok találkozója

Hatvanöt–hetven éve érettségizett vén diákok osztálytalálkozóival, kiállításokkal, könyvbemutatóval, komolyzenei koncertekkel és valamennyi korosztályt megszólító színes eseményekkel tartották meg idén júliusban 30. alkalommal a vendiák-találkozót Szatmárnémetiben. A szervező Szatmárnémeti Vendiákszövetség képviselői elmondták, a jubiláló rendezvény népszerűsége évről évre töretlen, az évszázados múltra visszatekintő esemény az úgynevezett városi értékrend része.

Idén nyáron is egykori tanáraikra, diáktársaikra emlékeztek, felelevenítették az alma materben elkövetett diákcsinnyeket, anekdotákat, találkoztak ifjúkori szerelmekkel, felidéztek az iskolás élet örömeit-bánatát a szatmárnémeti iskolák vén diákjai. A július 8–9-én lezajlott rendezvényt idén harmincadik alkalommal szervezte meg a Szatmárnémeti Vendiákszövetség. A jubiláló esemény gazdag kulturális és szóra-

Később, Ábrám Sámuel lelkész, Grebur Miklós tanár, Gönczy Gábor és Tóth Géza mérnök elnöksége idején a találkozók egyre népszerűbbé váltak, a világ minden tájáról hazatogottak a rendezvényre a volt diákok. „Hosszasan lehetne elmélkedni arról, vajon mi a titka a találkozók töretlen népszerűségének, miben áll az évszázados múltra visszatekintő iskolaváros vonzereje. Lehet magyarázni hely szellemével, a színes, változatos programokkal, az egykori kiváló tanárokkal, akik közül sokan nagyszerű szervezők, közéleti emberek voltak. Azonban a rendezvény népszerűségének valódi oka: élhatsz bárhol, elérhetsz erkölcsileg, emberileg, anyagilag bármit, de csak egyetlen helyen nőhetsz fel, csodálkozhatasz rá a világra. Ez a hely számunkra Szatmárnémeti, a helyi iskolák, ahol emlékezünk az egykori tanárokrára, diáktársakra, sztorikra, eseményekre, vicces történetekre, aranyköpésekre, szerelmekre, közös tevékenységekre, öröme-bánatra” – fejtette ki Muhi Sándor. Boga Ferenc tanár a jubileumi találkozó kapcsán elmondta, a rendezvény a koronavírus-járvány miatti bezártság okozta kellemetlenségeket is feledtetni kívánja. „A nagyszámú érdeklődő és a pozitív visszajelzések bizonyítják, érdemes megszervezni évről évre az eseményt, amely semmit nem veszített a mozgósító erejéből. A vendiák-találkozó ellensúlyozni próbálja az elvándorlás egymástól eltávolító hatásait is” – tette hozzá.

Megjegyezte, a szatmárnémeti vendiák-találkozó 2018 óta az úgynevezett városi értékrend része, a közel 100 éves múltra visszatekintő rendezvényre évente 2000–2500 egykori szatmári diák látogat haza, köztük olyanok is, akik 65–70 éve érettségiztek. Az jubileumi esemény pénteken

a szatmárnémeti Dinu Lipatti Filharmónia ünnepi hangversenyével kezdődött, ezután a Kölcsey Ferenc Főgimnázium ebédlőjében a néptáncosok találkozóján vehettek részt a népi muzsika kedvelői, majd az Iparosotthonban bemutatkozott a harmincéves 44-es Dsida Jenő-cserkészcsapat is. Szombaton tartották az érettségi találkozó osztályok hagyományos felvonulását a Református Kollégium udvarán, majd a jelenlevők az elhunyt tanárokról és

A rendezvény népszerűségének valódi oka: élhatsz bárhol, elérhetsz erkölcsileg, emberileg, anyagilag bármit, de csak egyetlen helyen nőhetsz fel, csodálkozhatasz rá a világra.

koztató programokat kínált, többek között kiállításokkal, könyvbemutatóval, komolyzenei koncertekkel, osztálytalálkozóval és minden korosztályt megszólító változatos tevékenységekkel várták a partiumi megyeszékhelyen élő és onnan elszármazott öregdiákokat. Muhi Sándor tanár, alapító tag megkeresésünkre felidézte, a vendiák-szövetség harminc évvel ezelőtt Ligeti Zoltán tanár kezdeményezésére indult újra, ugyanis a vendiák-találkozóknak évszázados hagyománya volt Szatmáron, közvetlenül az impériumváltás után szerveztek már ilyen jellegű eseményeket a református gimnázium udvarán.

A nagyszámú érdeklődő és a pozitív visszajelzések bizonyítják, érdemes megszervezni évről évre az eseményt, amely semmit nem veszített a mozgósító erejéből. A vendiák-találkozó ellensúlyozni próbálja az elvándorlás egymástól eltávolító hatásait is.

diáktársakról is megemlékeztek. A vendiák-találkozó keretében az érdeklődők kiállítást is láthattak a szatmári műemlék épületekről, ezenkívül ismertették az elmúlt két évben megjelent szatmári szerzők könyveit is. A találkozót szórakoztató programok is színesítették, szerveztek sakkversenyt, beerpongvetélkedőt, és minden este táncház és „fiatalító buli” várta az érdeklődőket.

D. SZ.

Kedvezőtlen tanfelügyelőségi vélemény a katolikus gimnáziumról

Az oktatási minisztériumtól kért szakvéleményre hivatkozva kedvezőtlenül véleményezte a marosvásárhelyi II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium újbóli létrehozását a Maros Megyei Tanfelügyelőség – közölte az MTI a Zi-de-zi.ro helyi portálra hivatkozva. A tanfelügyelőség igazgatótanácsa szeptember 8-án hozott határozata szerint nem felel meg a tanügyi törvény előírásainak az a mód, ahogyan a marosvásárhelyi városi tanács – amely augusztus 25-i ülésén szavazott a városi iskolahálózat struktúrájának a módosítási szándékáról, ezen belül a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium ismételt létrehozásáról – elindította az iskola újraalapítását. Az iskolahálózat módosítási szándékát jelző augusztusi önkormányzati határozat és ennek tanfelügyelőségi véleményezése az iskolaalapítási folyamat szükséges, de nem lényeges lépései – írta korábban a Transtex.ro. „Ahhoz, hogy a marosvásárhelyi katolikus tanintézet a 2023–2024-es tanévben újraindulhasson, a városi tanácsnak év végéig módosítania kell az iskolahálózatot. Ehhez már a tanfelügyelőség hozzájárulására is szükség lesz” – részletezte Kallós Zoltán, az oktatási minisztérium kisebbségi oktatásért felelős államtitkára. Az iskola bejegyzési folyamatát azért kellett harmadik alkalommal újraindítani, mert a román legfelsőbb bíróság május 3-i jogerős ítéletében érvénytelenítette a gimnázium létrehozását elrendelő miniszteri rendeletet. A diákok a római katolikus egyház épületeiben kezdték el múlt héten az új tanévet, ehhez a Bolyai Farkas Gimnázium biztosít jogi keretet.

A 2014 óta működő iskolát azért kellett 2018-ban miniszteri rendelettel újra létrehozni, mert korábbi létrehozásában a romániai korrupcióellenes ügyészség (DNA) törvényteleniséget látott, és vádat emelt Tamási Zsolt iskolaigazgató és Ștefan Someșan volt főtanfelügyelő ellen. A per vádiratát a bíróság kiegészítésre visszaküldte a vádhatóságnak, és bár a kiegészítés azóta sem történt meg, az iskola ellen indított perek az intézmény megszűnéséhez vezettek.

A tanintézet azért szálka a román nacionalista szervezetek szemében, mert a római katolikus egyház 2004-ben visszapерelte egykor államosított marosvásárhelyi iskolaépületeit. Egykori főépületében ma Marosvásárhely román tannyelvű elit iskolája, az Unirea Főgimnázium működik, melynek szülői és tanári közössége attól tart, hogy ha újraalakul a katolikus iskola, egy idő után igényt fog tartani egykori épületeire. A II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium az iskola régi épületében és más egyházi épületekben kezdte meg működését.

Új szemléletű román tankönyv magyar anyanyelvűeknek

Magyar anyanyelvű kilencedikes diákoknak szóló új román tankönyvet hagyott jóvá az oktatási minisztérium, hamarosan bármely magyar középiskola kiválaszthatja magának a Forgó Éva Erika marosvásárhelyi, Kaitar Roxana, Pop Bogdana Ioana szatmárnémeti és Cserei Gyöngyvér kézdivásárhelyi román tanár által készített tankönyvet. A szerzők munkáját Elena Platon, a kolozsvári BBTE tanára, az új tanterv tudományos koordinátora segítette.

A három kötelező (kamaszok és az olvasás, technológia a mindennapokban, egészséges életmód) és két fakultatív (oktatás és iskola, utazók és utazások) témát feldolgozó tankönyv ugyanolyan hangsúlyt fektet az eddig elhanyagolt hallás utáni szövegértés fejlesztésére, mint az olvasás általi szövegértésre. Cserei Gyöngyvér azt is nagyon fontosnak találja, hogy a könyvben a választott irodalmi és nem irodalmi szövegek terjedelme is megfelelő és adaptálva vannak a kilencedikes diákok nyelvi szintjéhez. „Minden lecke a differenciált tantervben leszögezett három momentumra épül: olvasás/hallgatás előtti feladatok, olvasás/hallgatás közben megoldandó feladatok és az olvasást/hallgatást követő mozzanatok. Tehát ugyanazok a lépések, mint az idegen nyelvű órákon, angolon, németen” – mondta a Maszolnak Cserei Gyöngyvér, aki szerint hatalmas mentalitásváltás, hogy végre elismerik: nem várható el a magyar ajkú diákoktól, hogy anyanyelvi szinten tanulják a románt.

A tanterv és ez a tankönyv is a(z írott és szóbeli) kommunikációs képességek fejlesztését tűzte ki célul. Mielőtt a diákok elolvasnak vagy meghallgatnak egy adott szöveget, beszélgetnek a téma kapcsán, általános kérdésekre válaszolnak, képeket társítanak, elemeznek, kulcsszavakat kell különböző kontextusokban használniuk. Így mire odajutnak az órán, hogy a konkrét szöveggel foglalkozzanak, aktíválódik a szókincsük, és az új szavakat „félíg már meg is tanulták”, majd szövegolvasást követően az interaktív feladatokkal valós élethelyzetekben megjelenő párbeszédet gyakorolnak, bemutatókat tartanak, érvelnek és összefoglalják a szövegben kapott információkat. A kötet digitális változata is hamarosan megjelenik száznál több interaktív digitális feladattal, különböző prezentációkkal.

Cseke Attila: 7450 új bölcsődei helyet biztosítunk

Közvetette a fejlesztési minisztérium a helyreállítási alapról finanszírozott újabb nyertes pályázatokat, 60 új bölcsőde megépítése kapott zöld utat, közöttük 26 Erdélyben épül – tájékoztat az Rmdsz.ro. „Száz tíz új bölcsődei helyet biztosítunk Kolozsváron. Közepes méretű, 70 gyermek befogadására alkalmas bölcsődét építünk továbbá Brassóban, Nagyszebenben, Négyfaluban, Pécskán, Héjjasfalván, Szászhermányban és Piskiben” – nyilatkozta Cseke Attila. Kisebb méretű, 40 gyermek befogadására alkalmas korszerű új bölcsődét építenek Hargita megyében Korondon, Parajdon, Siménfalván, Csíkszentsimonban, Csíkszentgyörgyön és Szentegyházán, Bihar megyében Várasfenesen, Céckén és Miklóssirtáson, illetve Kovászna megyében, Baróton. Kolozs, Brassó és Székely megyékben további, kisebb méretű bölcsődéket is épít a szaktárca Kisbácsban, Szentágótán, Ucsán és Nagyszebenben. Szatmár megyében Nagytárnán, Fehér megyében Balázsfalván és Abrudbányán épül új bölcsőde, illetve Hunyad megyében négy bölcsőde is épül.

Tanuszodát adtak át Nagyszalontán is

Tanévkezdés után egy héttel vette át az önkormányzat a nagyszalontai iskolai

uszodát – írja a Maszol. A 8 millió lejből épült létesítmény egy 25 x 12,5 méteres és egy 12,5 x 6 méteres medencével rendelkezik, emellett öltözők, vizesblokkok és lelátók is tartoznak hozzá. Török László szalontai polgármester szerint az uszoda a város tanulóinak úszásoktatását szolgálja majd, de tanórák után a nagyközönség is használhatja. Vitályos Barna, a kezdeményező Bihar Megyei Fenntartható Fejlődés Egyesület elnöke elmondta, hogy a székelyhídi és a diófási uszodát is átvették már, az érmihályfalvi, a margittai, a belényesi és a vaskohsziklási pedig még épül. A három tanuszoda összesen 35,7 millió lejbe kerül.

Magyar tanintézményekkel bővült a Meleg ebéd program

Újabb 150 tanintézménnyel bővült a Meleg ebéd pilot program, köztük 20 olyan, ahova magyar diákok is járnak. Az idei tanévtől így összesen 300 iskola diákjai részesülnek naponta étkeztetésben, a napi menü ára pedig 10 lejről 15 lejre emelkedik – írja az Rmdsz.ro. Az eddigi résztvevő 150 tanintézmény közül a következőkben van magyar tagozat: buzásbocsárdi Ioan Maiorescu Általános Iskola, küköllővári Ștefan cel Mare Általános Iskola (Fehér megye); Szentmátéi Általános Iskola (Beszterce-Naszód); Szásztyúkosi Általános Iskola (Brassó); málnási Tőkés József Általános Iskola, mikóújfalui Fejér Ákos Általános Iskola, berecki Comenius Általános Iskola (Kovácsna); gyergyószentmiklósi Kós Károly Általános Iskola, csíkszeredai Xantus János Általános Iskola (Hargita); héjjasfalvi Petre N. Popescu Általános Iskola, búzásbesenyői Dosa Daniel Általános Iskola, Marosfelfalui Általános Iskola (Maros); krasznabélteki Viorel Sălăgean Általános Iskola, kolcsi Bem József Általános Iskola (Szatmár). Új iskolák, ahol magyar nyelven is folyik oktatás, amelyek ösztől csatlakoztak a Meleg ebéd programhoz: gyimesbükki Dani Gergely Általános Iskola (Bákó megye); székelyhídi Petőfi Sándor Elméleti Líceum; tenkei Nicolae Jiga Elméleti Líceum, diószegi 1-es számú Általános Iskola (Bihar); Tatrangi Általános Iskola, Keresztvári Általános

Iskola (Brassó); gyalui Voievod Gelu Elméleti Líceum, bánffyhungyadi Vlădeasa Elméleti Líceum (Kolozs); maksai Orbán Balázs Általános Iskola, barátosi Bibó József Általános Iskola (Kovácsna); székelyudvarhelyi Tompa László Általános Iskola, nagyalambfalvi Kányádi Sándor Általános Iskola, Gyergyótölgyesi Általános Iskola, gyergyószentmiklósi Vaskertes Általános Iskola (Hargita); mezőbándi szakiskola, nyárádszeredai Deák Farkas Általános Iskola, Ákosfalvi Általános Iskola (Maros); Ákosfalvi Általános Iskola (Szatmár); szilágyperecseni 1-es Számú Általános Iskola (Szilág); erzsébetvárosi Timotei Cipariu Líceum (Szeben).

A tanárok szaklabort és mosdókat, a diákok meleg ételt szeretnének

A World Vision Románia felmérése szerint a tanárok 65%-a úgy véli, több pénzt kellene fordítani az iskolák informatikai és más szaklaborjaira, minden második tanár több pénzt szánna az iskolák sportlétesítményeinek fejlesztésére, 44% épületfelújításra, 41% a játszóterekre és könyvtárakra, 34% a mosdókra, 30% pedig az iskola könnyebb megközelítésének biztosítására (beleértve a buszok beszerzését is) – írja az Agerpres. A megkérdezett tanárok 87%-a szeretné, ha valamennyi veszélyeztetett tanintézetben biztosítanák a tanulóknak a meleg ételt és a felzárkóztató órákat, az iskolai lemorzsolódást megelőzendő. Minden harmadik tanár sokallja a bürokratikus terheket, háromból kettő szerint a tanterv túlsúlyos, vagy nem igazodik a gyermekek aktuális igényeihez, és minden második tanárt elkedvetleníti a szülőknek a gyermekeik oktatásával szembeni közömbössége. Tízből egy családban nincs online tanulásra alkalmas eszköz, a szegénység miatt a serdülőkorú tanulók 35%-ának soha nincs vagy csak néha van meg minden szükséges taneszköz és könyv, és tízből egy szülő a költségek miatt legalább egy gyermekét ideiglenesen vagy végleg kiírja az iskolából. Az 5–8. osztályos gyermekeket nevelő szülők közel felének nehézséget okoz segíteni gyerekének a matematikaleckében, és ötből egy szülőnek

a román nyelv és irodalom leckében. A diákok prioritásként jelölték meg a digitalizálást (61%); meleg ételt az iskolában minden diák számára (56%); felzárkóztató oktatást (53%); magasabb ösztöndíjakat (40%); az iskolai infrastruktúra fejlesztését (26%). A veszélyeztetett iskolákban tízből két gyermek és a szülők 30%-a szerint az erőszak jelen van vagy nagyon jelen van. A tanulók mindössze 2%-a mondta, hogy tanárához fordulna, ha bántalmazás érne.

Prémiumígéret falusi iskolákban állást vállaló pedagógusoknak

Az országos bruttó átlagbér háromszorosának megfelelő prémiumot kaphatnak a falusi iskolákban meghirdetett állásokat meghatározott minimális időtartamra elfoglaló pedagógusok – tájékoztat az oktatási miniszter bejelentéséről az Agerpres. Sorin Cîmpeanu az új tanügyi törvények tervezetének közvitájára beérkező javaslatok közül ismertetett néhányat, amelyeket belefoglalni készül a jogszabályokba a minisztérium. A miniszter közlése szerint növelik a tömegoktatási rendszerbe nem integrálható, súlyosabb fogyatékkal élő sajátos nevelési igényű gyerekeket oktató iskolák finanszírozását is, és gyerekeként 5%-os bérpótlékban részesülne a sajátos nevelési igényű diákot oktató pedagógus. A törvénytervezet közvitájára érkezett több mint 9000 javaslatból mintegy 1500-at készül belefoglalni a minisztérium a jogszabályokba.

Nem számít a felvételi jegybe az 5–8. osztály tanulmányi átlaga

A 2022/2023-as tanévtől nem számítják a felvételi jegybe az 5–8. osztály tanulmányi átlagát, kizárólag az országos képességfelmérő vizsgán kapott osztályzat alapján rangsorolják majd a diákokat – írja az Agerpres. Miután a 2021/2022-es tanévben nem kellett megszakítani az oktatást, és bízva abban, hogy a 2022/2023-as tanévben sem lesznek kényszerszünetek, a megállapodás szerint visszatérnek a világjárvány előtti vizsgarendhez mind a nyolcadik osztályosok, mind az érettségizők esetében – közölte közösségi oldalán Sorin Cîmpeanu tanügyminiszter.

K. E.